

KONSERVAATTORI

²
2023 141

30

Tulipalo taidemuseossa

39

Konservaattorin koostumus

Konservattoriliitto (PKL) on kulttuuriperinnön säilyttämiseen erikoistuneen ammattikunnan konservattoreiden yhdistys. Sen tarkoituksena on kehittää konservointialaa, valvoa ammattikunnan etuja ja toimia konservointialan edustajana Suomessa. Yhdistys julkaisee Konservattori -lehteä, järjestää koulutuspäiviä alan teemoihin liittyen sekä osallistuu konservoinnista käytävään keskusteluun. Konservattoriliitto muodostaa yhdessä muiden pohjoismaiden osastojen kanssa Pohjoismaisen konservattoriliiton (NKF).

Konservattori on lisätty 1.10.2022
 Museopalvelujen asiantuntijatehtävien palkkahinnoittelukohtaan O2MUSO40, joka vaatii ylemmän korkeakoulututkinnon. [...] Kuitenkin, tehtävien vaativuus ja aktiivinen lisäkouluttautuminen alalle tulisi huomioida esimerkiksi kunta-alalla yksiselitteisesti vähintään asiantuntijatehtäväksi eli O2MUSO40-tasolle jo konservoinnin lähtökohtaisen monitieteisyyden ja laajan dokumentointivastuun takia.

Konservattorin koostumus, sivut 31-35

SISÄLLYS

- 3** Pääkirjoitus
- 4** Puheenjohtajalta
- 5** 8 kysymystä konservattorille
- 7** Valitut fragmentit
- 9** Kuopion museon perusnäyttelyn korjauksia
- 13** Muuttohommissa
- 16** Kevään 2023 opinnäytetöitä
- 22** Europa Nostra in the north - tapaaminen Tallinnassa 19.-20.11.2022
- 25** MOK-lehden kuulumisia
- 27** Kirjansidontakurssilla Italiassa
- 31** Konservattorin koostumus - kyselyn tuloksia vuonna 2022
- 36** Olosuhteiden pakosta? Keskustelua museoilmastomuutoksesta
- 40** Uusi ryhmä aloittanut konservoinnin YAMK-koulutuksen
- 42** Tulipalo taidemuseossa
- 48** Sääntömääräinen kevätkokous 2023
- 51** Toimintakertomus 2022
- 55** Kutsu Konservattoriliiton 60-vuotisjuhliin

KONSERVATTORI

Pohjoismaisen konservattoriliiton Suomen osasto ry

**Nordiska konservatorförbundet
 Finländska sektion rf**

www.konservattoriliitto.fi
 www.facebook.com/konservattoriliitto
 http://konservattoriliitto.blogspot.fi/
 https://www.instagram.com/konservattoriliitto/

Puheenjohtaja:
 Sini Oksanen
 konservattoriliitto@gmail.com

Lehden työryhmä:
 Susan Hannus
 Anniina Hatakka
 Elviira Heikkilä
 Kaisa Lepistö
 Aino Sainio
 Iina Sinersaari

Lehden toimituksen sähköposti:
 pklehti@gmail.com

**Osoitteenmuutokset,
 puuttuvat lehdet ja jäsenasiat:**
 Emmi Kaartinen
 jasensihteeri.pkl@gmail.com

Konservattori-lehti
 Numero 141
 Painovuosi 2023
 ISSN 0780-0223 (painettu)
 ISSN 2343-1814 (verkkojulkaisu)
 Levikki 310 kpl
 2 numeroa vuodessa

Ilmoitushinnat:
 2/1 sivu 80 €/lehti (128 €/vuosi)
 1/1 sivu 55 €/lehti (88 €/vuosi)
 1/2 sivu 30 €/lehti (48 €/vuosi)
 Takakansi 80 €/lehti (128 €/vuosi)
 Vuositilauksen hinta 50 €

Aineistopäivät:
 Numero 142
 Ilmestyy toukokuussa 2024
 Aineistoehdotukset 31.12.2023 mennessä
 Sisäänjättöpäivä 30.3.2024 mennessä

Numero 143
 Ilmestyy marraskuussa 2024
 Aineistonjättöpäivä 30.9. mennessä

Ulkoasun suunnittelu:
 Anna Mattsson/Suomi Design Oy

Painopaikka: Paino-Kaarina, Turku

PÄÄKIRJOITUS

TERVETULOA KONSERVATTORI-LEHDEN NUMERON 141 PARIIN!

Ensiksi muutamia ajankohtaisia asioita Konservattori-lehdestä. Lehden aikataulu on päätetty muuttaa, sillä kesällä on ollut vaikea kysellä ja kirjoittaa juttuja. Jatkossa aineistonjättöpäivät ovat **30.3.** ja **30.9.**, jolloin lehti ilmestyy toukokuun ja marraskuun alkupuolella. Tämän on hyväksynyt myös hallitus, sillä lehden ei tarvitse enää toimia kokouskutsuna, sähköpostilla lähettäminen on nykyään virallisesti hyväksytty kutsu-netelmä. Lehden on tullut uusia henkilöitä mukaan, artikkelipuolelle **Susan Hannus**, toiseksi taittajaksi **Aino Sainio** ja uutuuksissa kuvittajana **Iina Sinersaari**, jonka kädenjälkeä näkyy tämän numeron YAMK-jutussa. Tervetuloa Susan, Aino ja Iina! Jos kiinnostaa tulla mukaan lehden toimittamiseen, vielä mahtuu - ottaa yhteyttä. Myös palautetta otetaan vastaan!

Tässä yhteydessä on paikallaan lyhyt kertaus lehden aineisto-ohjeesta: Lähetä artikkelisi Word-tekstitiedostona (doc tai docx), kuvatestit omana tiedostonaan ja kuvat kuvatiedostoina (tiff tai jpeg, piirroksille myös png), ei siis upotettuna tekstin sekaan. Kuvien koon on syytä olla minimissään 500 kt, pisin sivu vähintään 1000 px ja resoluutio ainakin 300 dpi. Artikkelin loppuun tulee laittaa kirjoittajan esittely eli nimi, koulutus ja missä työskentelee sinä hetkenä. Tarkemmat ohjeet löytyvät verkkosivuilta ja toimitus myös lähettää ne juttuja sovittaessa. Kaikenlaiset projektit ja tutkimukset - vaikka ne itsestä tuntuivatkin mieltä - kiinnostavat, kannattaa tarjota!

Tässä numerossa on taas kerran lukuisia erittäin mielenkiintoisia artikkeleita. **Janita Nieminen** kirjoittaa Porin taidemuseon tulipalon ja sen seurausten vaatimista toimenpiteistä. Erittäin tärkeä artikkeli, joka saa miettimään kokoelmien vaaratilanteita ja niiden jälkikasittelyä! Kiinnostusta

varmasti herättää myös **Karoliina Härmäläisen** ja **Päivi Kyllönen-Kunnaksen** sekä työryhmän Konservattorin koostumus eli selvitys jäsenkyselyn tuloksista. Oikein hauskaa tietää mistä me pienet (ja suuret) konsut on tehty! **Anni Tuominen** kirjoittaa keväällä pidetyistä koulutuspäivistä omaan alustukseen pohjautuen, aiheena oli *Olosuhteiden pakosta? Keskustelua museoilmastomuutoksesta*, tämäkin erittäin ajankohtainen aihe ja tavallaan jatkaa marraskuussa 2021 pidetyn koulutuspäivän teemaa.

Kokoelmamuutoista on kirjoitettu jo muutamaan otteeseen tässä lehdesä, mutta **Kaisa Lepistö** löytää uuden, mielenkiintoisen näkökulman aiheeseen lyhyessä raportissaan Espoon kaupunginmuseon KAMU:n muutosta erityisesti kuvien kautta. Ja vieläkin varmasti löytyy asian tiimoilta sanottavaa! Europa Nostra -yhteyskierroksella **Katariina Ruuska-Jauhijärvi** raportoi marraskuussa 2022 pidetystä Europa Nostra in the North -tapaamisesta ja kertoo samalla perusasiat kulttuuriperintöverkostosta. Verkostoituminen on tärkeää! Vakiokirjoittajamme **Marleena Vihakara** kertoo omassa raportissaan elokuussa 2022 käyneestä *16th Century Cambridge Style Binding* -kirjansidontakurssista, joka oli yhdistelmä akateemista teoriaa ja tarkkaa käytännön työtä, upeaa! Allekirjoittanut eli **Elviira Heikkilä** jatkaa tässä numerossa perusnäytelyuudistuksesta Kuopion museolla sekä kertoo elokuussa alkaneista konservoinnin yleemmistä ammattikorkeakouluopinnoista.

Kuusi viime keväänä orgaanisen materiaalien linjalta konservattoreiksi (AMK) valmistunutta esittelee opinnäytetöitään juttukoosteessa Kevään 2023 opinnäytetöitä. **Mirjam Ruutman** aiheena on *Fragmentaarisen tekstiilihautalöydön tutkimus ja konservointi - Säilyttäminen historiallisena dokumenttina ja tiedonlähteenä*,

Maria Enqvistin *Rusetteja, raitoja ja pieni silkkimyssy: lapsen hautavaatekokonaisuuden dokumentointi ja konservointi*, **Anne Virolaisen** *Aitopitsien tunnistamisesta ja konservoinnista. Yksityiskokoelman pitsejä 1600- ja 1700-luvuilta*, **Suvi Purmosen** *Saamelainen hopeakaulus. Hopeakauluksen alkuperän tutkimus ja konservointi*, **Ca-milla Jakobsonin** *Helmikirjaillun tinnakuormitetun silkkipöydän konservointi - Kivihiilen ja sen imitaatioiden tunnistus ja Kristiina Kuusman* *Nukke näyttelytutkuna. Näyttelytutkien suunnittelu seitsemälle Espoon kaupunginmuseon puvulle*. Vaikka en olekaan tekstiilikonservattori, nämä esittelyt olivat kiinnostavaa luettavaa!

Kristiina Kuusma kertoo myös myös *Meddelelser om Konservering* -lehden ajankohtaisista asioista, onhan hän meidän yhteyskierroksella Pohjoismaisen Konservattoriliiton yhteisessä MOK-lehdessä ja yhteistyö on voimaa! Mahtavista vakiopalstoista mukana on **Sini Oksasen** Puheenjohtajalta -palsta, jonka aiheena on konservoinnin ajankohtaiset asiat, kuten PKL:n pääsy 60 vuoden ikään, 8 kysymystä konservattorille, jossa tällä kertaa esiintyy tekstiilikonservattori **Anu Reijonen** ja nopeasti suosituksi noussut Valitut Fragmentit, joka on **Pablo Launeen** ja **Mia Derichsin** käsialaa.

Innostavia lukuhetkiä ja työn imua kaikille!

Elviira Heikkilä

P.S. Juuri lehden alkaessa olla taittovalmis kuulumme, että taidekonservattori, Metropolian konservoinnin lehtori Tannar Ruuben palkittiin ICOM-CC:n mitalla Valencian konferenssissa. Paljon onnea Tannarille koko toimitukselta!

PUHEENJOHTAJALTA

PALJON ONNEA, KONSERVAATTORILIITTO!

Pohjoismaisen Konservaattoriliiton Suomen osasto ry täytti tänä vuonna 60 vuotta. Yhdistyksemme perustamisajankohta vuoden 1963 alussa oli kotimaisen konservointialan kehityksen kannalta merkittävää aikaa. Konservoinnin koulutus, asema ja identiteetti alkoivat muuttua kaukaisesta haaveesta sinnikkääksi työksi kohti yhteistä päämäärää. Konservaattoriliitto loi siteitä alalla toimijoiden välille niin kansallisesti kuin kansainvälisesti sekä jakoi tietoa omalta osaltaan edistäen ammattilaisten osaamista ja ammattialan muutostumista. Työ jäsentemme hyväksi on jatkunut monenlaisena ja jatkuu edelleen.

Konservoinnin koulutus käynnistyi Vantaan käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksessa vuonna 1984. Juhlaihan aiheita on alalla siis ensi vuonnakin. Nykyään valtaosa meistä on korkeakoulutettuja ja osa on suorittanut myös ylemmän korkeakoulututkinnon. Konservoinnin maisterikoulutus (YAMK) alkoi tänä syksynä entistä ehommaksi päivitettyä. Koulutustason nosto kohottaa alaamme hyödyttäen meitä kaikkia. Yhdistyksen alkuaikojista ollaan tultu pitkälle, mutta relevantti ammattitaito sekä työme tekeminen tunnetuksi ja arvostetuksi ovat elintärkeitä ammattikuntamme asemalle, jatkuvuudelle ja esimerkiksi kautta linjan oikeudenmukaisen palkkauksen saavuttamiselle. Saavutukset ovat yhä tuoreita, työtä on vielä tehtävänä ja kulttuurialalla säästöpaineeet ja epävarmuus ovat alati läsnä. Parhaat tulokset syntyvät yhteistyönä.

Toiminnallemme elintärkeää har kinnanvaraista yleisavustusta haetaan tänä syksynä ensi kertaa Opetus- ja kulttuuriministeriön sijaan Museovirastosta. Ajan hengen mukaisesti siivä myös kulttuuriperintöalan yhteisöille jaettavasta potista on silpaistua leikkuriin. Muutosten vaikutuksia on vielä vaikea arvioida, mutta infotilaisuudessa sydäntäni lämmitti kuvaus avustuksen roolista pitkäkestoisen toiminnan jatkuvuuden turvaajana. Tämä haastoi miettimään avustuksen tarkoitusta: Edistääkö avustus meille myönnettyä kulttuuriperinnön merkitystä, arvostusta ja vaikutusta yhteiskunnassa sekä kulttuuriperintöalan kehittymistä, osaamista ja kansainvälistymistä? Tavoitellista on ollut Konservaattoriliitolle toteutunutta todellisuutta vuosikymmenten ajan. Haluamme jatkossakin toimintamme osana verkostoitunutta kansallista ja kansainvälistä kulttuuriperintöalan ammattilaisten yhteisöä olevan laajasti vaikuttavaa, eteenpäin ajavaa.

Tämä kirjoitukseni on myös kutsu Sinulle, armas kollega. Ota yhteyttä. Mitä toivot koulutuspäiviltä ja muulta toiminnalta? Järjestettäisiinkö jotain sinun työpaikallasi? Mihin alan hienouteen tai epäkohtaan haluaisit kiinnittää huomiota? Kysy, kerro, ehdota. Perusta työryhmä tai hakeudu olemassa olevaan. Hae apurahaa esimerkiksi koulutukseen lehteen raportointia vastaan tai kirjoita artikkeli kiinnostavasta aiheesta. Tule mukaan järjestämään. Hallituksen ja toimihenkilöiden resurssit ovat ydintoiminnan ohella rajalliset, mutta jokaisella lähes kol-

mestasadasta jäsenestämme on annettavaa.

Minut tavoittaa osoitteesta konservaattoriliitto@gmail.com.

Ei ole epäselvää, että olemme 60-vuotisjuhlamme ansainneet. Tätä kirjoittaessani ne ovat osin vielä piirustuspöydällä, lehden ilmestyessä ne onkin ehkä jo juhlittu. Ilan tapahtumista tullaan varmasti näkemään materiaalia kevään 2024 lehdessä, joten juhlatunnelmaan pääsee mukaan myös siinä vaiheessa.

Omasta puolestani kiitän lämpimästi teitä kaikkia – meitä kaikkia – menneestä ja tulevasta. Paljon onnea, Konservaattoriliitto! Työ jatkuu. Jatkukoon se yhdessä, menestyksekkäästi ja pitkään.

Sini Oksanen

hallituksen puheenjohtaja



8 KYSYMYSTÄ KONSERVAATTORILLE

1) Kuka olet?

Olen tekstiilikonservaattori **Anu Reijonen**.

2) Missä työskentelet tällä hetkellä?

Työskentelen Kuopion kulttuurihistoriallisella museolla museoamanuenssina, mutta työtehtäviini kuuluu myös tekstiilikonservointi.

3) Miten päädyit konservaattoriksi/työhösi/projektiin? Voit kertoa opinnoistasi, täydennyskoulutuksista ja muista uraan liittyvistä tapahtumista.

Lukion jälkeen hain Kuopion käsi- ja taideteollisuusakatemiaan opiskelemaan tekstiiliartenomiksi ja toisena vaihtoehtona oli Joensuun yliopisto ja historiaopinnot. Muistan kyllä lukeeneeni yhteishakuoppaasta konservaatton koulutuksesta, mikä olisi mukavasti yhdistänyt molemmat kiinnostuksen kohteeni, mutta sinä vuonna opiskelemaan ei voinut hakea. Päätin, että käsityö on omaa alaani, enkä sitten edes mennyt yliopiston pääsykokeisiin. Artenomiopintojen aikana kiinnostukseni historiaan ja vanhoi-

hin esineisiin ei hävinnyt minnekään ja suoritin opintoihin kuuluvan työharjoittelun Suomen käsityön museossa. Harjoittelun aikana pääsin tutustumaan laajasti museotyöhön, mutta hienointa oli päästä osallistumaan tekstiilikokeelman muuttoon tekstiilikonservattoreiden apuna. Minusta oli aivan uskomatonta, että joku pääsee työksensä näkemään, tutkimaan ja näpelöimään kaikkia niitä upeita vanhoja tekstiilejä ja siitä vielä maksetaan palkkaakin. Tiesin lopullisesti löytäneeni alani ja onnekseni pääsin opiskelemaan tekstiilikonservaattoniksi. Konservaattoniksi valmistuin 2004 ja YAMK-tutkinnon suoritin 2008.

Työurani tekstiilikonservaattonina aloitin Hyvinkäällä kaupunginmuseolla, tulipalossa vaurioituneen Valvillan tehdasmuseon arkiston mallikirjakokeelman konservoinnin parissa. Projektin loputtua pääsin muutamaksi vuodeksi takaisin Kuopioon, missä tein pätkätöitä Kuopion kulttuurihistoriallisella museolla lähinnä näyttelyprojekteissa, mutta sotkeennuin vähän kokoelmatyöhönkin. Vakituiseen työn perässä lähdin lähes kahdeksaksi vuodeksi Hämeenlinnan kaupunginmuseolle, josta vihdoinkin pääsin palaamaan takaisin kotiin Kuopioon maaliskuussa 2023.

4) Mikä on työssäsi hausointa/haastavinta?

Kaikkein parasta työssäni ovat tekstiilit, mutta työtehtävistä kaikkein hausimpia ja mielenkiintoisimpia ovat näyttelyprojektit. Peruskokeelmatyö on usein yksinäistä puurtamista, mutta näyttelyprojekteissa pääsee työskentelemään laajemmin museon muun henkilökunnan kanssa ja myös oppimaan uusia asioita tutustumaan syvemmin aiheeseen, josta näyttelyä tehdään.

Tällä hetkellä haastavinta työssäni on yrittää tehdä konservointitöitä ilman tekstiilikonservoinnin työtiloja.

5) Mikä on oudointa mitä olet tehnyt työssäsi?

Sen verran pitkään olen ollut museoissa töissä, että monet ulkopuolisten mielestä oudot asiat ovat muuttuneet ihan normaaleiksi työtehtäviksi. Jo-kin aika sitten näin kuvan V&A kokoelmissa olevasta mekosta, johon on ommeltu koristeeksi espanjankärpäsen peitinsiipiä. Ihan ammatillisen mielenkiinnon vuoksi tällaista tekniikkaa täytyy tietenkin päästä kokeilemaan, joten olen kerännyt museon

hyönteisansoista isoimmat ötökät ja vienyt niiltä peitinsiivet. Tämä on jonkin verran herättänyt ihmetystä jopa työkavereiden suunnalta.

6) Mikä on lempityövälineesi ja mihin sitä käytät?

Lempityövälineeni on metallinen L-muotoinen koukku, jonka päässä on hyvin pieni pallo. Se on jokin hammers-lääkärin työväline, mutta soveltuu oikein mainiosti lankojen siirtelyyn tai paikoilleen asetteluun ja moneen muuhunkin tarkkuutta vaativaan työhön.

7) Mitä haluat vielä oppia?

Metalli- ja kultakirjonnasta löytyy paljon erilaisia tekniikoita, joita haluaisin oppia tekemään paremmin.

8) Miten nollaat?

Aika yksipuolista elämäni taitaa olla, mutta kyllä vapaa-aikakin menee tekstiilien ja käsitöiden parissa. Aina löytyy jokin uusi mielenkiintoinen tekniikka, jota haluaa kokeilla, tai sitten voi vain aivottomana neulaa ja kuunnella äänikirjaa, jolloin ajatukset eivät niin helposti harhaua työasioihin.

+ BONUS: keksi kysymys ja vastaa siihen!

En oikein tiedä mihin kysymykseen tämä vastaisi, mutta lempityökalua miettiessäni pohdin myös, mitä ilman en työtäni nimenomaan museossa ja museokokoelman parissa työskentelevänä konservaattorina voisi tehdä. Yksittäisen työkalun sijaan vastaukseni on museomestari. Kun omat tiedot, taidot ja työvälineet eivät riitä, löytyy heiltä aina ratkaisu kaikkeen. Kiitokset heille olemassaolostaan.



Valitut Fragmentit

Amos Rex -taidemu-
seon arkistoista on löytynyt muutama kansio konservoinnin historiaa suomalaisessa uutismediassa. Lehtileikkeet käsittelevät monenlaisia aiheita konservoinnista ja restauroinnista noin 60-luvulta saakka. Estääksemme tämän kulttuurihistoriallisen aarteen katoamisen, haluamme jakaa kanssanne näitä välähdyksiä menneisyydestä. Toivomme artikkeleiden antavan perspektiiviä alan nykypäivään, tai vähintäänkin tuovan pikkuisen iloa arkeen.

Amos Rex
Konservointiosasto

Helsingin Sanomat 15.8.1979

Musiikki turmeli museon tauluja

Hämeenlinnan taidemu-
seon maalauksiin on syntynyt halkeamia ja taidemu-
seoväki on varma, että syn-
tipukki on elektronimusiik-
ki. Varsinaiseksi syyksi epäillään syntetisaattoria, sähkösoitinta. Nyt on taide-
museotoimikunta pistänyt pisteen kaikenlaisen sähkö-
isesti voimakkaasti vahviste-
tun musiikin esittämiseen
museon tiloissa.

Taidemuseossa on pidetty vuosittain parikymmentä konserttia. Osa niistä on ollut elektronimusiikin konsertteja.

Hämeenlinnan taidemu-
seoväki ei keksi muuta sel-
tystä maalausten pilaantu-
miselle kuin voimakkaan
musiikin aiheuttaman värin-
nän. Se vaikuttaa varsinkin
ns. kovapohjaisiin maalauk-
siin, koska niiden pohjama-
teriaali ja maalikerros reso-
noivat erilaisessa tahdissa.

Konserttien pitäminen tai-
demuseoissa on maassam-
me sangen yleistä. Nyt on
muissakin kuin Hämeenlin-
nan taidemuseossa alettu
pohtia musiikin vaikutuksia
tauluihin, ja intendentit
ovat pistäneet töpinäksi tut-
kiakseen maalauksien mah-
dolliset vahingot. — Sivu 8.

Hämeenlinnan taidemuseotoimikunta kielsi konsertit Elektronimusiikin epäillään murtavan öljymaalauksia

Hämeenlinna (HS) Säh-
köisesti hyvin voimakkaaksi
vahvistettu musiikki saattaa
murtaa taidemaalaukset pilalle.
Hämeenlinnan taidemuseola-
takunta on asiasta niin varma,
että on kieltänyt ehdottomasti
kaiken elektronisen musiikin
esittämisen taidemuseon tiloi-
ssa.

Taidemuseon intendentti pro-
fessori Taisto Ahtola kertoo
lukuisiin maalauksiin ilmesty-
neen halkeamia, joihin ei ole
keksitty muuta selitystä kuin
musiikin aiheuttama värinä.

Musiikkiväki, ennen muuta
nykymusiikin ystävät, pitävät
päättöstä hätäiltynä ja vaaralli-
sena ennakkotapauksena.

"Taideteostemme outoa rap-
peutumista on tarkkailtu jo nel-
jän tai viiden vuoden ajan",
kertoo intendentti Ahtola. "Hal-
keamia on ilmestynyt ennen
muuta ns. kovapohjaisiin maalauk-
siin. Nähtävästi niissä musiikin
aiheuttama värinä on pa-
hinta, koska pohjamateriaali ja
maalikerros resonoivat eri tah-
dissa".

Ahtolan mukaan näin syn-
tyneisiin hiushalkeamiin alkaa
tunkeutua heti pölyä, joka taas
pohjustaa halkeamaa yhä suu-
remmaksi kunnes lopulta koko-
naiset maalirivit alkavat putoil-
la tauluista.

Taideteosten rapistumiseen
saattaa samanaikaisesti olla
vaikuttamassa myös muita tek-
ijöitä: liikennetärinä ja ehkä

tuntemattomat ilmasaasteetkin.
Taidemuseon lämpö- ja kos-
teustiloja tarkkaillaan huolel-
la."

Kädet korvilla pois salista

Hämeenlinnan taidemuseo on
ollut suosittu pienoiskonserttien
pitopaikka. Vuosittain siellä on
ollut toistakymmentä konserttia
ja lisäksi kuvataidenäyttelyjen
avajaisiin on pyritty aina jär-
jestämään myös musiikkiesi-
tyksiä.

Erityisesti intendentti Ahtola
tuntuu epäilevän niiden nyky-
musiikin konserttien aiheutta-
mia tärinöitä, joissa on ollut
mukana syntetisaattori, sähkö-
soitin.

"Eräässä konsertissa musi-
ikin voimakkuus ylitti monien
vieraiden kuuloelinten sietora-
jan ja he joutuivat poistumaan
kädet korvilla salista kesken
kaiken."

Ahtola tietää, että hänen suo-
situksensa ja taidemuseolautau-
kunnan päätös ovat aiheutta-
neet kiivailua musiikkipiireissä.
"Katson kuitenkin velvolli-
suudekseni museosta vastaava-
na pitää huolta siitä, ettei mil-
lään taholta vaaranneta hal-
tuamme uskottuja maalauksia.

Kannattaa muistaa, että pysy-
vissä kokoelmissamme on jouk-
ko todellisia kansallisia aartei-
ta. Jos maalaus kestääkkin vielä
yhdessä konsertin joutuivat nämä

arvokkaat teokset sielä-
mään niitä vuodesta toiseen."

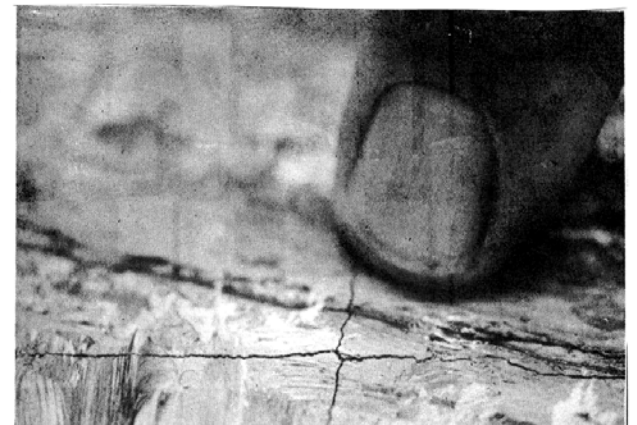
Ahtola ei halua mainita kuin-
ka laajalti halkeamatuhoja on
todettu muita vetää esimerkiksi
erään kymmenkunta vuotta
vanhan oman työnsä.
"Tästä tiedän, ettei se taatusti
ole voinut vahingoittua missään
muualla. Viiden viime vuoden
aikana sen pinta on alkanut
halkeilla kautisaltaan. Muualla
säilytetyissä, samalla maalaus-
tekniikalla tehdyissä töissään ei
ole murtumia."

Asiantuntijoiden tietoa tarvitaan

Ahtola toivoo, että musiikin
mahdollinen vahingoittavuus
otettaisiin esille ensi vuoden tai-
demuseopäivillä ja siitä kuultai-
siin lisää asiantuntijatietoa.
Ateneumin pääkonservaattori
Outi Sievänen on vakuuttu-
nut, että ääniaallot voivat saada
aikaan tuhoisia värähtelyjä
maalauksissa.

"Musiikkia kuvataideväki ei
tietysti halua vastustaa vähä-
kään — kaikki perinteisin väli-
nein esitetty musiikki on mailla-
kin tietysti yhä sallittua. Torvi-
seitsikko rumpuineen voisi sen-
tään olla sekä kiellettyjen lis-
talla", kertoo Ahtola.

Ääniaalto on peräkkäisiä kor-
keampia ja matalampia painei-
ta. Kun tarpeeksi voimakas ää-
ni osuu tiettyllä taajuudella esi-
merkiksi taulun kankaaseen,
kangas toimii ikäänkuin rum-
mun kalvona ja alkaa värähtä.



Tauluihin tulleihin hiushalkeamiin tunkeutuu pölyä, joka suurentaa ne niin että kokonaiset maalirivit alkavat putoil-
la.

Konservaattori, tervetuloa alasi ammattijärjestöön!

MAL yhdistää
kulttuuriperintöalan
ammattilaiset.
Tule mukaan
jo opiskelijana!



Kuopion museon perusnäyttelyn korjauksia

TEKSTI JA KUVAT ELVIIRA HEIKKILÄ

Kirjoitin Konservaattorin edellisessä numerossa kokemuksistani perusnäyttelyuudistuksessa. Perusnäyttelyn rakentamista jouduttiin jatkamaan ja joitakin rakenteita muuttamaan toukokuussa 2022 tapahtuneen avautumisen jälkeen. Paine Kuopion museon perusnäyttelyn avaamiseen oli kova, olihan avaamisajan kohtaa jouduttu myöhentämään kahteen otteeseen lähinnä erilaisten komponenttien ja muiden tarvikkeiden

vaikean saatavuuden vuoksi. Tietonäyttöjä ja asiakastiloja lisättiin ja joitakin näyttelyplansseja ja esinetekstejä korjattiin kesän ja syksyn aikana. Ääniopastuksia ja muuta materiaalia on ehditty tekemään osittain vasta tämän vuoden puolella. Nämä eivät liity omaan työhöni konservaattorina, joten en osaa sanoa niistä enempää, mutta kerron teknisistä ratkaisuista, joita tehtiin näyttelyn rakenteisiin.



Mikään ei enää roiku vitriinin alta.

Itsepintaiset johdot pienoismallivitriinin alla

Museomestarin kanssa liimasimme muutamaan otteeseen toinen toistaan vahvemmiksi maionostetuilla superteipeillä johtokasaa vitriinin alle vanhassa museonjohtajan huoneessa. Sähköasennus on mielenkiintoinen, syytä erilaisille mötiköille on vaikea sanoa. Loppujen lopuksi museomestarin ollessa jo lomalla johdot putosivat taas ja päätin ottaa järeämmät keinot käyttöön. Onneksi vitriinin pohjalevy on paksu! Ruuvi- ja reikänauharatkaisu on osoittautunut hyväksi, eikä vitriiniä ole enää tämän jälkeen tarvinnut käydä korjaamassa. Moneksi vuodeksi tilaa ei ole kuitenkaan syytä unohtaa, sillä pienoismalli täytyy jossain vaiheessa käydä vaihtamassa lepovuoroon ja keksiä jotain muuta tilalle. Tilassa esitellään museotoimijoiden ja museorakennuksen historiaa, joten ihan tyhjältä ei tarvitse lähteä vaihtoa suunnittelemaan.



Vanhan museonjohtajan huoneen vitriini.



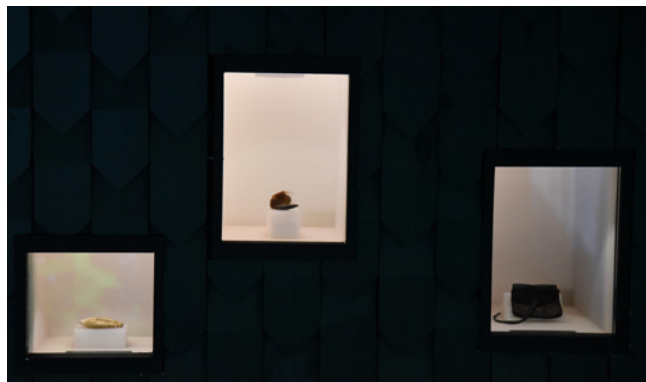
Metsähuone, kuvattu kohti sisääntulo-ovea.

Vitriiniseinäke karhuhuoneessa

Perusnäyttelyn kolmas kerros koostuu melko pienistä huoneista, joihin oli vaikeaa suunnitella esineisältöjä, varsinkin kun savutupa vie suuren osan tilasta. Ensimmäiseen huoneeseen näyttelyarkkitehti onnistui kuitenkin mahdollittamaan puuseinämän, johon rakennettiin kolme pientä pleksilaatikkoa vitriineiksi. Huoneen teema on metsä ja sen hallitsevimmat elementit ovatkin audiovisuaalisia. Vasemmalla pitkällä seinällä on luonnossa kuvattu karhuvideo osittain saman seinäkkeen takana kuin esineet, ja oikealla vähän pienemmällä näytöllä metsäaiheisia loitsuja esittävä video ihmishahmoineen. Museon ns. vanhalla puolella eli alkuperäisessä osassa ei ole muuta olosuhdehallintaa kuin lämmitys, ja paljon teknisiä laitteita sisältävä yläkerran tilahan kuu-

menee reippaasti. Metsähuoneeseen valitut kulttuurihistorialliset esineet ovat taikaesineitä, karhun hammas, karhun kynsi ja nahkainen taikakukaro, jonka sisällä on luettelointitietojen mukaan aiemmin ollut karhunkynsi. Konservattorin huoli tietysti heräsi karva- ja nahkaosien säilymisestä. Tilan viilentäminen ei ole mahdollista, mutta seinäkkeen sisään avonaisiksi pikku koteloiksi rakennetut vitriinit korjattiin umpinaisiksi, jotta saatiin kosteutta hallintaan. Esineturvallisuutta paransi myös se, että vitriineihin eli esineisiin pääsee nyt käsiksi etulasien kautta, koko seinäkettä vitriineineen ei siis enää tarvitse vetää auki. Pelkkä kosteuden tasaaminen ei valitettavasti riitä turvaamaan iäkkäiden, harvoin säilyneiden ja museaalisesti arvokkaiden taikaesineiden säilymistä, joten tämänkin osio on tarkoitus uusua joidenkin vuosien kuluttua.

Taikaesineet vitriineissään.



Pahvirasiat ja niiden ongelmat

Ensimmäisessä kerroksessa on 1920–30-luvuille sijoittuva tukku-kauppainterioori, johon etsittiin pitkään ja hartaasti sopivia myyntipakkauksia. Ajoitus oli tutkijoiden suuren työn takana, ja esineitä ei löytynyt niin paljon kuin olisi haluttu. Näistä pahvisten pakkauksien uhkana on valon määrä, joka saattaa muuttaa tai hävittää värit ja haurastuttaa materiaalit. Tarkastelin monia pahvipakkauksia jo konservointivaiheessa huolestuneena: selvästi kellastumaa ja repeämiä on jo, mutta en osaa sanoa vaurioiden etenemisvauhtiin saatikka tilanteen kohentamiseen juuri mitään. Irteroskat ja pölyt toki poistin sivellinimuroinnilla ja selvästi koossa pysymistä heikentävät repeämät teippasin paperikonservointiin tarkoitettulla teipillä (Filmoplast P90 Plus, Neschen), mutta muuten esineet jäivät sellaisiksi kuin olivat. Sitten alkoi miettiminen, kuinka kauan paperipohjaiset esineet voivat olla näyttelyssä, jossa valon määrä on laskettu maksimissaan 50 luxiin. Joidenkin paperikonservattorien mukaan ne pitäisi vaihtaa lepäämään jo kolmen kuukauden päästä, mutta tätä kirjoittaessa esineet ovat olleet esillä kohta puolitoista vuotta.

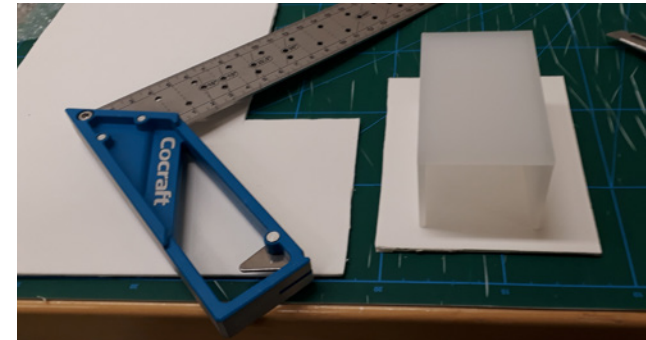
Vielä on karvat tallella.



Paperiesineitä kauppainterioorissa.

Ne eivät vaikuta haalistuneen juurikaan, mutta meillä ei ole mitään järjestelmällistä tarkkailun välinettä, jolla voisi mitata esimerkiksi värien kirkkautta. Osa esineistä on meillä tehtyjä kopiota, kuten kaikki monipakkaukset tulitukku- ja savukerasioista, mutta esinevalintavaiheessa tekemäni ehdotus kaikkien paperipohjaisten korvaamisesta kopioilla ei saanut vastakäytön. Niinpä meillä on vitriineissä sekä aitoja että kopioita, joskus myös samoissa pinoissa, mikä toki kerrataan esineteksteissä. Ja ainakin naulalaatikoista vanhan erottaa uusista! Viime keväänä uuden näyttelyintendentin (henkilö on ollut talossa jo aiemmin, mutta tehtävä uusi) ja tekstiilikonservattori-amanuenssin saatuaamme pääsimme jo alkuun vaihtojen suunnittelussa, mutta silloin varsinainen toteutus jäi uupumaan rahan puutteen vuoksi. Tähän löytynee varoja tulevina vuosina.

Esinetuen mittaaminen.



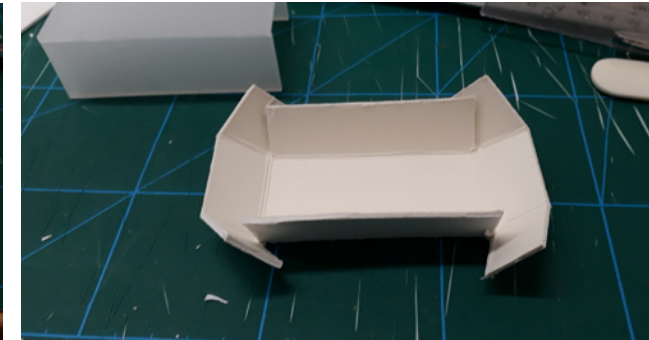
Yksi alkuperäinen naulalaatikko ja kolme kopiota.

Kosteudenhallinta-askarteluja

Piirustusten mukaan teetetyissä kauppainterioorin vitriineissä ei ole paikkaa kosteudenhallintaseteille, eikä niitä onnistuttu kassissa piilottamaan esineiden taakse, joten ennen näyttelyn avautumista täytyi tehdä hätäratkaisu: ratkottiin auki valkaisemattomasta puuvillalaknasta ommellut painopussit, otettiin hiekka pois ja laitettiin kostutettua silica geliä tilalle. Sitten ommeltiin pussit kiinni ja piiloteltiin hyllyihin. Tämä tapahtui jo näyttelyrakennusvaiheessa, jossa meillä oli onneksi lisävoimina määräraaikaisia työntekijöitä, joista toinen hoiti työn näppärästi. Näistä pusseista mainitsinkin ohimennen edellisessä artikkelissa.

Metsähuoneen pikku pleksivitriineihin ei haluttu edes esineiden taakse pusseja, jotta niistä ei olisi vilaustakaan nähtävillä. Siispä askartelin happovapaasta pahvista, jota Taidemuseola jää yli kehystyksistä, pieniä rasioita silica gelille ja sijoitin ne akryylisten esinetukien sisään. Onneksi näyttelyarkkitehti oli valinnut tähän lähes läpinäkymättömän valkoiset esinetuet, joten valkoinen pahi vaaleanpunaisine rakeineen maastoutuu hyvin. Voi olla, että kosteudenhallinta-aine näkyisi enemmän, jos se joskus kuivuisi niin paljon, että muuttuisi siniseksi, mutta kosteutta ja lämpötilaa mittavat pikku vitriinilaitteet toivottavasti ilmoittavat asian ensin. Sininen, ilmeisesti koboltia väri-indikaattorina sisältävä silica gel on haitallista hengi-

Pahvin taittelu.



tettynä pölynä, joten sitä tietenkin käsiteltiin hengityssuojaimen kanssa. Tämä aine on hankittu museolle etikettien perusteella tammikuussa 1985, joten siitä luopumista voisi alkaa harkitsemaan.

Lopuksi

Esineiden näyttelykäyttö on aina kompromissi mahdollisimman hyvän säilymisen ja kulttuuriperinnön esittämishalun välillä. Harmillista on, jos on niin kiire, ettei vaihtoehtoja ehditä punnita. Esineiden valitseminen näyttelyyn ei myöskään ole yksinkertaista: laitetaanko esille jo haalistunut ja revennyt ja säästetään muita, vai halutaanko ihmisille näyttää vanhoja esineitä mahdollisimman sellaisina kuin niiden on tarkoitus ollut olla. Tätähän on toki käsitelty erilaisissa museologian puheenvuoroissa ja konservoinnin etiikkaa käsittelevissä julkaisuissa. Itse olen sitä mieltä, ettei menneisyys voi näyttäytyä vain happamankeltaisena ja ruosteenpunaishana, lahonneena puuna ja kadonneen maalipinnan jäänteinä, vaan sen loisteliaisuus ja värikirjo on myös syytä tuoda esiin. Eniten minua tietenkin stressaa sellaiset esineet, joiden materiaaleja en tunne ja joiden kuntoa en osaa kohentaa. Haluaisin varjella esineitä tuhoutumiselta, mutta toisaalta myös esitellä niitä kiinnostuneille (tai museoon pakotetuille), mutta valitettavan usein joudun tuomaan esille pelkästään rajoituksia ja negatiivisia seureauuksia, olemaan se ikävä ihminen. Kehitystä kuitenkin tapahtuu, ja kaikki yllämainittukin on parannusta verrattuna aiempiin perusnäyttelyihin Kuopion museossa.

Elviira Heikkilä

Kirjoittaja on koulutukseltaan huonekalukonservattori (AMK) ja työskentelee Kuopion kulttuurihistoriallisessa museossa koven materiaalien konservattorina.



Rasian täyttö silica gelillä.

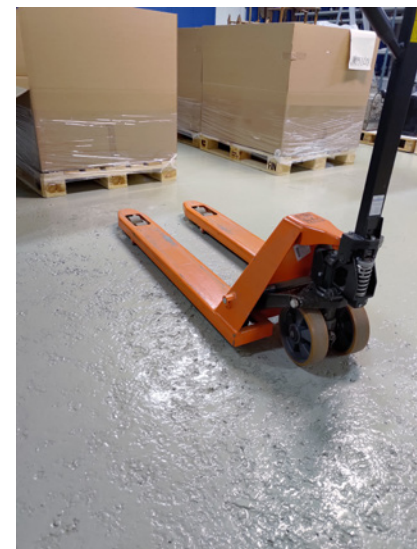
Muuttohommissa



Hengityssuojain on hyvä muistaa. EINO ei sitä kuitenkaan enää tarvitse.



Nitriilipinnoitteiset kangashanskat ovat esineille ja ihmisille hyvät.



Rosoinen lattia on vihollinen.

TEKSTI JA KUVAT **KAISA LEPISTÖ**

Muuttaminen on useimmiten rankkaa, ja kokoelmien muuttaminen vielä rankempaa. Vaikka ennaltaehkäisevän konservoinnin periaatteet olisivatkin kirkkaana mielessä, niin työympäristö ja tarpeellinen osaaminen ei välttämättä vastaa omia mielikuvia. Siksi heräsiikin ajatus näyttää, millaista eräässä kokoelmamuuttoprojektissa on.

KAMU Espoon kaupunginmuseon kokoelmia ollaan muuttamassa yhdestä säilytystilasta toiseen. Aikataulun ja pakkausmateriaalien määrän, laadun ja kustannusten lisäksi on otettava huomioon monta muutakin asiaa.

Henkilöturvallisuus

Vaikka työskennelläänkin arvokkaan kulttuuriperintömateriaalin kanssa, niin ensin suojataan työtä tekevät ihmiset. Monimuotoisessa kokoelmassa voi olla kaikenlaisia esineitä ja materiaaleja, joten myös erilaisia haitallisia aineita voi olla paljon. Esimerkiksi täytetyissä eläimissä voi olla arsenikkia, maalipinnoissa lyijyä, vanhoissa lämpömittareissa elohopeaa ja asbestia kaikkialla missä on tarvittu lämmöneristystä. Homettakin saattaa olla, ja vaikka muuta ei olisikaan, niin todennäköisesti on ainakin paljon pölyä. Siis ei muutenkaan välttämättä ole

erityisen hyvä esineiden säilytystilassa, joten suojavarusteena hengityssuojain on tärkeä. Esineitä puhdistessa imurin on syytä olla varustettu HEPA-suodattimella ja imuroinnin apuna olisi hyvä olla kohdepoisto. KAMUssa on käytössä hyvin toimivaksi todettu ULT AG:n JUMBO Filtertrolley 2.0.

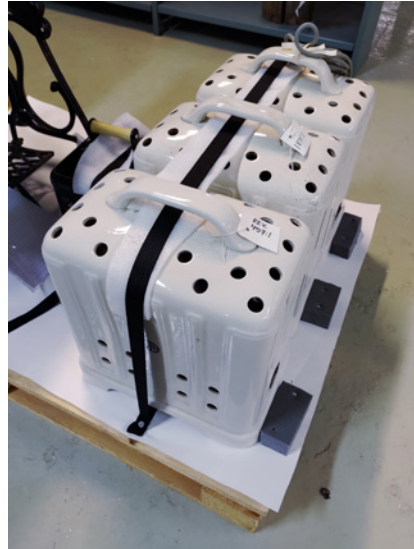
Työasennot saattavat muuttohommissa olla välillä hankaliakin, joten työvaatteiden on hyvä antaa suojan lisäksi myös liikkumavaraa, mutta erityisesti suojakäsineillä on työssä väliä. Esineiden käsittelyyn sekä ihmistä että esinettä suojaavat nitriilihanskat ovat parhaat, paksummat rukkaset taas toimivat esimerkiksi lavojen nos-



Muuttaminen on useimmiten rankkaa, ja kokoelmien muuttaminen vielä rankempaa.



Esineitä lavakauluksellisella lavalla, vielä ilman pehmusteita.



Osa esineistä voidaan kiinnittää suoraan lavaan.



Esineitä lavakonttilaatikossa.

teluun. Ja jotta varpaat eivät vahingossa murskautuisi, turvakengät painavi- en esineiden kanssa työskentelyyn ovat suositeltavat.

Esineturvallisuus

Esineiden pakkausmenetelmiä valitessa auttaa miettiä, kuinka kauan esineet tulevat olemaan pakkausmateriaaleis- saan ja kuljetusratkaisuissaan? Ja mi- ten pakata hauraat esineet, pitkät esi- neet, tai esineet joissa on liikkuvia osia? Tärkeää on varmistaa, että esineet eivät pääse liikkumaan mihinkään suuntaan pakkauksissaan, etteivät ne hankaudu tai altistu kovalle tärinälle, eivätkä ai- heuta vahinkoa itselleen tai muille esi- merkiksi äkkijarrutuksessa.

Muuttaessa esineet kuitenkin altis- tuvat suurelle määrälle erilaisia käsit-

telystä johtuvia riskitekijöitä - kaikki nostot, siirrot, pakkaaminen ja kulje- tukset. Miten esineiden siirtoihin vai- kuttaa esimerkiksi säilytystilan rosoi- nen lattia tai entäs jos muuttopäivänä sataa räntää?

Sekä esineitä että ihmisiä turvaa myös hyvä logistiikka. Kun on oikea määrä oikeat asiat osaavia tekijöitä yhtä aikaa paikalla, tarvittavat väli- neet ja selkeä työnjako, tekeminen on helpompaa ja turvallisempaa. Lisäksi auttaa, jos yhdellä tai useammalla on ahtajan aivot tai lahjoja Tetricksessä, sillä sekä laatikko-, lava-, että lattiatila on hyvä käyttää muuttaessa tehok- kaasti hyödyksi.

Kirjoittaja on paperikonservattori (AMK) ja työskentelee tällä hetkellä KAMU Espoon kau- punginmuseossa kokoelmamuuttoprojektissa.



Pitkistä raajoista ja hyvästä kehon liikkuvuudesta olisi apua hankalissa työasennoissa



Pöytätilaa ei tunnu koskaan olevan tarpeeksi, joten pintoja tulee käytettyä luovasti.



Tandem-rullakko lavaa pidemmille esineille.



Rullakko pitkille esineille, jotka voi kuljettaa pystyasennossa



Vaikka esineelle on mittojen mukaan tehty laatikko, tukirakenteita täytyy tehdä esineen turvallisen kuljetuksen mahdollistamiseksi.

KEVÄÄN 2023 OPINNÄYTETÖITÄ

Keväällä Metropolia Ammattikorkeakoulun konservoinnin tutkinto-ohjelmasta valmistui joukko mielenkiintoisia opinnäytteitä, joita tässä artikkelissa esittelevät vastavalmistuneet orgaanisen materiaalin konservaatit itse.

Opinnäytteet käsittelevät monipuolisesti tekstiilikonservoinnin eri osa-alueita. Kaikkiin töihin liittyy myös käytännön konservointityö. Ajallisesti opinnäytetöiden konservoitavat tekstiilit sijoittuvat 1600-luvulta 1900-luvun alkuvuosiin. Töiden aiheet käsittelevät Turun tuomiokirkon hautalöytöjen tutkimusta, aiotupsien tunnistusta, saamelaisen hopeakauluksen alkuperän selvittämistä, kivihiilihelmien tunnistusta ja näyttelytukien merkitystä pukujen esillepanoon.

Artikkeli esittelee opinnäytetyöt ja niiden tekijät aiheiden mukaisessa aikajärjestyksessä.

Fragmentaarisen tekstiilihautalöydön tutkimus ja konservointi – Säilyttäminen historiallisena dokumenttina ja tiedonlähteenä

MIRJAM RUUTMA

Polkuni konservaatiksi kulki monen mutkan kautta. Olen valmistunut Tarton yliopistolta maisteriksi pääaineena suomalais-ugrilainen kielitiede ja jatkoin uraani väitöskirjatutkijana. Työskentely hyvin teoreettisten kielialan ongelmien parissa herätti kuitenkin kaipaun käsillä tekemiseen, joten päädyin opiskelemaan Stadin aikuisopistossa perinteistä verhoilua. Verhoiluopinnot johtivat päätökseen jättää kielitiede ja vaihtaa alaa – hain opiskelemaan konservointia, sillä alan monipuolisuus, mikä ulottuu kädentaidoista luonnontieteisiin, kiehtoi minua. Myös opinnäytetyökseni valikoitui kohde, jossa korostuu mielestäni hyvin konservaatitöiden työn monitahoisuus ja poikkitieteellisyys.

Konservoin opinnäytetyössäni Turun tuomiokirkkomuseon kokoelmiin kuuluvan hautalöytökokonaisuuden, jota oli Juhani Rinteen 1920-luvulla suoritetuista kaivauksista lähtien säilytetty pieneen pahlilaatikkoon taitel-

tuna. Kokonaisuus oli luetteloitu päähineen ja harsokankaan fragmenteiksi, mutta opinnäytetyötä edeltävässä asussaan löytö ei kuitenkaan ollut asusteeksi tunnistettavissa. Löydön ja kaiken mahdollisen aineiston fyysisen säilymisen takaamisen lisäksi työn tavoitteena olikin kokonaisuuden ymmärrettävän luonteen palauttaminen sekä merkityksien esille tuominen. Pohdin työssä konservointitoimenpiteiden valintaperusteita sekä päätöksentekoprosessia ja työni keskeisessä asemassa on myös kohteen dokumentointi. Tukirakennelmien ja pakkausmateriaalien valintaa varten suoritettiin Oddy-testejä, jossa selvisi muun muassa, että Fosshape® sekä KAPA®-levy soveltuvat vain lyhytaikaiseen käyttöön. Konservoituna hahmottuivat fragmenttien muodot ja ilmeni, että kokonaisuus koostui kuudesta silkkisestä asusteesta tai asusteen fragmentista, joihin kuului muun muassa kolme myssyä.



Tekstiilifragmentit säilytyslaatikossaan ennen konservointia.

Theseus-linkki: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202305108970>

Mirjam Ruutma on orgaanisten materiaalien konservaatordi (AMK). Lisäksi hän on suorittanut verhoilun perustutkinnon sekä valmistunut Tarton yliopistosta maisteriksi pääaineena suomalais-ugrilainen kielitiede. Mirjam työskentelee tällä hetkellä tekstiilikonservaatordi Viron kansallismuseolla, jossa hän on vastuussa myös verhoilun konservoinnista.

Rusetteja, raitoja ja pieni silkkimyssy: lapsen hautavaatekokonaisuuden dokumentointi ja konservointi

MARIA ENQVIST

Ennen konservoinnin opintoja opiskelin Jyväskylän yliopistossa pääaineenani saksan kieli ja kulttuuri. Kielitaitoni ansiosta päädyin Turkuun muutettuani museo-oppaaksi Louhisaaren kartanolinnaan, jossa pääsin seuraamaan konservaatoreita työssään useampana kesänä. Turun vuosina suorittamani ompelijaopintojen myötä valmistin Louhisaaren opaiden opaspuvut. Haku orgaanisen materiaalin konservoinnin linjalle tuntui siis luonnolliselta jatkumolta museourallani. Konservaatordi (AMK) koulutukseen kuuluneista harjoittelusta suoritin ensimmäisen Turun museokeskuksessa kesällä 2021. Toista harjoittelua varten lähdin Sveitsiin, sillä sain harjoittelupaikan Abegg-Stif-

tungin tekstiilikonservoinnin ateljeessa. Abeggissa sain tilaisuuden osallistua perulaisten arkeologisten tekstiilien konservointiin, ja niinpä opinnäytteessäni yhdistyvät molemmat harjoitteluni: Turku ja arkeologiset tekstiilit.

Opinnäytetyöni liittyi arkeologisiin materiaaleihin. Aiheenani oli pienen lapsen hautavaateiden dokumentointi ja konservointi. Hautavaatekokonaisuus kuuluu Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän hallinnoiman Tuomiokirkkomuseon kokoelmiin. Tekstiilit oli löydetty Turun tuomiokirkon lattiaalaisesta hautakammista jo 1924, kun Juhani Rinne johti tuomiokirkon remontin yhteydessä järjestettyjä arkeologisia kaivauksia. Opinnäytteeni

hautavaatekokonaisuutta ei kuitenkaan ollut kaivausten jälkeen tutkittu tai konservoitu. Tästä syystä tekstiilien dokumentointi ja hautavaateiden kontekstin tarkentaminen olivat työssäni erityisen keskeisessä roolissa. Varsinaisen konservoinnin ja materiaalianalyysien lisäksi perehdyinkin esimerkiksi Turun tuomiokirkon tilikirjojen hauluetteloihin sekä Museoviraston arkistoaineistoihin.

Vaikka en opinnäytetyön puitteissa pystynyt löytämään varmaa tietoa siitä, kenelle haudan vainajista vaatteet kuuluivat, hautavaateiden kankaiden kuitumateriaaleista ja sidoksista saatiin runsaasti lisätietoa. Kokonaisuuden konservointi mahdollistaa paitsi tekstiilien turvallisen säilyttämisen ja näyttelykäytön, myös jatkotutkimuksen, sillä kosteuskäsittelyjen ansiosta tekstiilit ovat helpommin käsiteltävissä ja niiden luettavuus parani. Konservoinnin aikana irronneesta liasta ja irtosaineistosta otettiin lisäksi talteen näytteet, joten niiden tutkiminen on mahdollista myös tulevaisuudessa tutkimusmenetelmien kehittyessä. Työn yhteydessä valmistettuun säilytysjärjestelmään tehtiin näytteitä varten oma osasto, jotta koko aineisto säilyy yhdessä.

Theseus-linkki: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202305109685>

Maria Enqvist on tekstiileihin erikoistunut orgaanisen materiaalin konservaatordi (AMK) ja työskentelee marraskuun 2023 loppuun tekstiilikonservaatordiina Jenan yliopiston Collegium Jenense -projektissa. Hän on myös toiminut museo-oppaana Louhisaaressa, Hvitträskissä, Tamminiemessä sekä Mannerheim-museossa. Jälkimmäisessä Enqvist oli korona-aikana osa museon mediatiimiä sekä luetteloi museon kokoelmia.



Jotta aineisto voitiin purkaa laatikosta turvallisesti, vanha säilytyslaatikko röntgenkuvattiin.

Aitopitsien tunnistamisesta ja konservoinnista. Yksityiskokoelman pitsejä 1600- ja 1700-luvulta.

ANNE VIROLAINEN

Olin pitkään miettinyt ammatin vaihtoa, ja kun näin Münchenissa Rezidens-museossa konservattorin työssään suuren seinävaatteen äärellä, päätin hakea opiskelumaan Metropoliaan. Opiskelujen aikana huomasin, kuinka monipuolisia ja vaihtelevia taitoja konservattori työssään tarvitsee ja tiesin löytäneeni oman alani. Opinnäytetyöni aiheeksi valitsin pitsit. Pitsi ovat aina kiehtoneet minua, eivät vain kauneutensa vuoksi, vaan koska niillä oli merkittävä rooli eurooppalaisessa muodissa yli kahdensadan vuoden ajan. Pitsejä käytettiin osoittamaan varallisuutta ja yhteiskunnallista asemaa, ja niiden kauppaa ja käyttöä säädeltiin laeilla ja ylellisyysasetuksilla. Opinnäytetyön pitsit ovat yksityisen keräilijän Marjatta Hietaniemen laajasta, yli 12 000 pitsin kokoelmasta ja ne ovat aitopitsejä, eli käsin ommellen tai nypläten val-

mistettuja pitsejä, 1600- ja 1700-luvulta.

Pitseistä on harvoin saatavilla tarkkoja taustatietoja ja ne on usein irrotettu alkuperäisestä kontekstistaan eli tekstiilistä, jota varten ne on alun perin valmistettu, joten niiden valmistuspaikan ja -ajan määrittäminen voi olla hankalaa. Samantyyllisiä pitsejä on valmistettu eri alueilla samaan aikaan, mikä vaikeuttaa niiden valmistuspaikan määrittelyä. Ajoitusta taas hankaloittaa se, että samantyyllisiä pitsejä on valmistettu eri aikakausina. Pitsin tärkeimpiä ominaisuuksia ovat läpinäkyvyys ja ilmavuus, ja juuri näiden ominaisuuksien takia sitä on vaikea konservoida huomaamattomasti. Ehkä juuri konservointitoimenpiteiden haastavuuden vuoksi pitsien konservoinnista ei löydy kovin monia tutkimuksia tai artikkeleita, ja erityisen vähän niitä on kirjoitettu guipurepit-

sien, eli pitsien, joissa ei ole verkkomaista pohjarakennetta, konservoinnista. Opinnäytetyössäni esittelen joitain menetelmiä, jotka soveltuvat guipurepitsin konservointiin. Menetelmät muistuttavat parsintatekniikoita ja ovat helposti opittavissa. Niiden toteuttaminen on kuitenkin tarkkuutta vaativaa ja hidasta, mikä saattaa rajoittaa niiden käyttöä.

Theseus-linkki: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202305109048>

Anne Virolainen on tekstiileihin erikoistunut orgaanisen materiaalin konservattori (AMK), joka on toteuttanut kesällä 2023 tekstiilikonservointiprojektin Orimattilan kotiseutumuseolle yhdessä konservattori Camilla Jakobsonin kanssa ja työskennellyt määräaikaisena tekstiilikonservattorina Hämeenlinnan kaupunginmuseossa.



Ommellen valmistettu Point de Venise plat 1600-luvulta. Marjatta Hietaniemen kokoelmat.

Saamelainen hopeakaulus. Hopeakauluksen alkuperän tutkimus ja konservointi

SUVI PURMONEN

Mietin konservoinnin opintoja jo neljä vuotta aiemmin. Elämäntilanteeni mahdollisti opintoihin hakeutumisen vuonna 2019. Aikaisemmin opiskelin Lahdessa Koulutuskeskus Salpauksessa pukuompelijaksi. Myöhemmin Espoon aikuisopistolla opiskelin ompelijakisälliksi, jossa painotuksena oli näyttämöpukineet. Minua on pitkään kiinnostanut historialliset puvut ja käsityöt. Tutustuin niihin syvemmin ompelijakisälliopinnoissa ja myöhemmin Metropoliasa konservoinnin opintojen aikana.

Sain ajatuksen konservoinnin opinnäytetyön aiheesta kesälomamatkallani Inarissa. Vierailuni aikana esitin toiveeni, että saisin tehdä opinnäytetyöni Saamelaismuseo Siidaan. Yhteistyössä museon henkilökunnan kanssa päädyimme saamelaiseen hopeakaulukseen, joka kaipasi konservoinnin lisäksi enemmän kontekstittietoa.

Kaulus kuuluu Saamelaismuseo Siidan kokoelmiin, jonne se siirrettiin repatriaation myötä Suomen Kansallismuseosta vuonna 2021. Opinnäytetyön aikana konservoin kauluksen näyttelykelpoiseksi. Tavoitteena oli myös kerätä kauluksesta mahdollisimman paljon tietoa sen alkuperästä. Opinnäytetyössäni tein muun muassa kevyen yleiskatsauksen saamenpukuihin sekä niiden kauluksiin, ja selvitin myös koristeiden merkitystä. Konservoinnin aikana tein kauluksesta materiaalitutkimusta ja kuntokartoituksen. Tein kaulukselle pintapuhdistuksen ja tuin hauraat kohdat. Sain opinnäytetyöhöni Kulttuurirahaston apurahan, jonka ansiosta pääsin tekemään tutkimusta Suomen, Ruotsin ja Norjan saamelaismuseoihin. Tutkimus, yhteydenpito museoihin ja yhteistyö saamelaisyhteisön kanssa olivat suurimmat tiedonlähteeni ja kaulus sai kaipaamaansa lisätietoa.



Hopeakaulus konservoinnin jälkeen.

Theseus-linkki: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202305109675>

Suvi Purmonen on tekstiileihin erikoistunut orgaanisten materiaalien konservattori (AMK). Syksyllä 2023 hän työskenteli määräaikaisena tekstiilikonservattorina Helsingin kaupunginmuseolla. Lisäksi hän on työskennellyt museo-oppaana ja tehnyt luettelointia sekä pieniä konservoinnin tehtäviä Vantaan kaupunginmuseolla 2021–2023.

Helmikirjaillun tinakuormitetun silkkijakun konservointi - Kivihiilen ja sen imitaatioiden tunnistus

CAMILLA JAKOBSON

dea kivihiilen tutkimiseen lähti in-
tohimosta vintage- ja antiikkivaat-
teisiin. Työskentelen vintagevaate-
liikkeessä ja käsittelen päivittäin
1800- ja 1900-luvun vaatteita ja asu-
teita, jotka on kirjailtu pienillä mustil-
la helmillä. Olen aina puhunut helmis-
tä kivihiilenä, miettimättä tarkemmin
mitä kivihiili oikeastaan on. Suoma-
laisten museoiden kokoelmista löytyy
paljon saman tyyllisiä esineitä, mutta
kivihiilestä ei löydy suomen kielellä
juuri mitään tietoa. Englanniksi hel-

mistä käytetään sanaa jet, joka on suo-
meksi gagaatti. Gagaatti on ruskohii-
len muunnos ja kivihiiltä.

Tutkimukseni kohteena oli 1800-lu-
vun kuormitetusta silkistä valmistettu
jakku, joka on koristeltu mustilla hel-
mipunoskoristeilla. Ajattelin helmien
olevan kivihiiltä, mutta mikroskopoin-
ti ja XRF-mittaus todisti niiden olevan
lasia. Tutkimuksen edetessä selvisi,
että Englannissa jet on yleisnimitys
kaikille 1800-luvun mustille koruille ja
mustista helmistä valmistetuille pu-

noskoristeille. Tuolloin punoskoristei-
den helmet olivat pääasiassa lasia, sil-
lä kivihiilestä ei pystytä työstämään
pieniä helmiä. Kivihiilikorut olivat
erittäin muodikkaita 1850-1880-luvuil-
la, vaikka siitä on valmistettu koruja jo
varhaisella pronssikaudella (2300-
1500 eaa.) Suuren kysynnän vuoksi ma-
teriaalille keksittiin halvempia ja no-
peasti tuotettavampia imitaatioita, ku-
ten French Jet ja vulkaniitti. French
Jet on lasia ja vulkaniitti vulkanoitua
kumia.

Helmien tutkimisen lisäksi tein ja-
kulle konservointitoimenpiteitä. Hi-
hoissa ja vuorissa oli kuormitetulle sil-
kille tyyppillisiä viiltovaurioita. Tuin
vuoria päältäpäin silkkipeliinillä
jonka kiinnitin sidepistoilla. Tuin hi-
hoja habotaisilkkiilimatukikankaalla.
Pelkästään liima ei riittänyt, joten
kiinnitin tukikankaan vielä sidepis-
toilla. Tuin kaulusta silkkihabotaiilla ja
sidepistoilla. Jakusta ei ole juurikaan
dokumentointitietoja, joten selvitin
sen alkuperää sukututkimuksen avul-
la. Sain selville kenelle se on mahdolli-
sesti kuulunut.

Theseus-linkki: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202305109134>

Camilla Jakobson on tekstiileihin erikoistu-
nut orgaanisen materiaalin konservaat-
tori (AMK). Hän suunnitteli ja toteutti konservoin-
tiprojektin Orimattilan kulttuuripalveluille/
Kotiseutumuseolle kesällä 2023 yhdessä
konservaat-
tori Anne Virolaisen kanssa.



Helmien pintaa puhdistettiin isopropanoli-vesiseoksella.

Nukke näyttelytukena. Näyttelytukien suunnittelu seitsemälle Espoon kaupunginmuseon puvulle.

KRISTIINA KUISMA

Kiinnostus historiallisiin pukuihin
ja niiden valmistustekniikoihin
sysäsi minut hakemaan konser-
vaattorin koulutukseen. Olen ai-
kaisemmalta koulutukseltani histo-
rialliseen naistenpukuun ja teatteri-
tekniikoihin erikoistunut
pukuompelija ja modisti. Opinnäyt-
teessäni pääsin yhdistämään kiinnos-
tukseni pukuhistoriaan ja konservaat-
torin rooliin näyttelyiden toteutukses-
sa. Käsittelin aiheita Espoon
kaupunginmuseon kokoelmissa ole-
vien 1900-luvun alun pukujen kautta.
Puvut ovat esillä syksyllä 2023 avautu-
neessa *Kartano kuninkaantien varrella*-
näyttelyssä.

Pukuihin liittyy erilaisia merkityk-
siä, sääntöjä sekä sanattomia viestejä,
joita olen pyrkinyt nostamaan esille
opinnäytteessäni. Pohdin myös puvun
siluetin merkitystä ajankuvan raken-
tajana ja mitä elementtejä tulee ottaa
huomioon, kun toteutetaan näyttely-
tukea historialliselle puvulle. Tavoit-
teena oli suunnitella seitsemälle näyt-
telyyn tulevalle puvulle näyttelytuet,
jotka tukevat puvun visuaalista viestiä
sekä palvelevat materiaalivalinnoil-
laan ja rakenteillaan puvun turvallista
esillepanoa.

Kahlatessani kirjallista aineistoa
niin pukuhistoriasta kuin näyttely-
tuen rakentamisesta, minulle heräsi
ajatus siitä, kuinka tärkeää konser-
vaattorin on tuntea myös pukujen val-
mistukseen liittyvää historiaa ja tek-
niikoita. Näiden aiheiden tuntemus
auttaa oikeanlaisen näyttelytuen val-
mistuksessa ja materiaalien valinnas-
sa. Työhöni kuului myös yhden puvun
konservointi, jossa otettiin huomioon
näytteillepanon asettamat vaatimuk-
set. Ilokseni sain jatkaa projektin lop-
puun Espoon kaupunginmuseolla. Pu-
kujen konservoinnin ja näyttelytukien



Puvun olkapään vaurio.

toteutuksen lisäksi vastasin myös
näyttelyn muiden tekstiilien konser-
voinnista ja esillepanosta sekä osallis-
tuin näyttelyn rakentamiseen.

Theseus-linkki: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202305108971>

Kristiina Kuisma on tekstiileihin erikoistunut
orgaanisten materiaalien konservaat-
tori (AMK). Hän työskenteli kesän ja syksyn 2023
aikana Espoon kaupunginmuseolla näytte-
lyprojektin tekstiilikonservaat-
torina. Lisäksi
hän työskentelee Espoon kaupunginmuseolla
museo-oppaana.

EUROPA NOSTRA IN THE NORTH

-TAPAAMINEN TALLINNASSA 19.-20.11.2022

TEKSTI **KATARIINA RUUSKA-JAUHIJÄRVI**

KUVAT **KATARIINA RUUSKA-JAUHIJÄRVI JA TAPANI MUSTONEN**

Ryhmä Taideakatemia katolla

Tapani Mustonen



Tallinnassa järjestettiin marraskuussa 2022 tapaaminen Europa Nostran pohjoismaisten sekä Viron edustajien kanssa. Kokouksen tarkoituksena oli keskustella Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteisen Nordic Hubin perustamisesta. Europa Nostra Finlandin hallituksen edustajista tapaamiseen osallistuivat **Tapani Mustonen**, **Johan Grotenfelt** sekä PKL:n edustajana toimiva **Katariina Ruuska-Jauhijärvi**.

Kaksipäiväisen tapaamisen aluksi kokoonnuimme Viron taideakatemia tiloihin. Rakennusta ja korkeakoulun toimintaa ryhmällemme esitteli professori **Riin Alatalu**. Viron taideakatemian on Viron ainoa yliopistotasosta koulutusta taiteen ja muotoilun aloilla tarjoava oppilaitos. Akatemia tarjoaa myös konservoinnin opintoja.

Taideakatemia rakennukseen ja toimintaan tutustumisen jälkeen aloitimme kokouksen, jossa käsitelimme

herätti eri maiden määritelmät siitä mikä luokitellaan konservoinniksi. Pohjoismaissa sekä Virossa käsitykset ovat yhteneväiset, mutta eri Euroopan maiden välillä saattaa määritelmässä olla eroja, mikä vaikeuttaa esimerkiksi Europa Nostra kulttuuriperintöehdokaiden arviointia. Todettiin, että aiheeseen liittyvää keskustelua tulee käydä järjestössä laajemmin. Keskustelua käytiin myös modernista rakennusperinnöstä ja todettiin, että mo-



Taideakatemia konservointiosastoa



Säästvä Renoveerimise Infokeskus



Ryhmä kokoustamassa Viron kulttuuriperintöyhdistyksen tiloissa

derneja rakennushankkeita edustavia ehdokkaita tarvittaisiin lisää kilpailuihin.

Kokouksen jälkeen siirryimme Säästvä Renoveerimise Infokeskukseen, missä keskuksen edustaja **Tarmo Elvisto** esitteli meille keskuksen toimintaa. Keskustelimme samalla myös yleisesti rakennusten restaurointiin liittyvistä materiaaleista, menetelmistä sekä haasteista.

Toisen päivän aluksi kokoonnuimme Viron kulttuuriperintöyhdistyksen tiloihin keskustelemaan yhteisen Nordic Hubin perustamisesta. Yhteistyö sai kannatusta kokoontumisen kaikilta osallistujamailta ja kokouksessa päätettiin jatkaa Nordic Hubin valmistelamista. Lisäksi keskustelimme yleisesti kaikkia osallistujamaita koskevista toiminnan haasteista, kuten jäsenmäärien laskusta. Ideoimme myös yhteisiä tapahtumia, joista ensimmäinen sovittiin Kööpenhaminaan.

Kokouksen jälkeen pääsimme tutustumaan Maarjämäen muistomerkkiin (arkkitehti **Allan Murdmaa**, kuvanveistäjä **Matti Varik**), joka on pystytetty neuvostovallan puolesta kaatuneiden muistoksi. Alueella kiertäessämme keskustelimme vaikeasta kulttuuripe-

rinnöstä ja siihen liittyvistä haasteista.

Kaksipäiväisen tapaamisen lopuksi nautimme lounasta upeassa ravintola Tuljakissa. 1960-luvulla suunniteltua ja rakennettua neuvostoajasta huippuarkkitehtuuria edustava rakennus on restauroitu alkuperäinen luonne säilyttäen.

Kaksipäiväinen tapaaminen oli antoisa ja tärkeä osallistujamaiden väli-

sen yhteistyön lisäämiseksi. Keskustelu oli aktiivista ja tapaaminen antoi hyvän pohjan yhteisen Nordic Hubin perustamiselle.

Kirjoittaja on koulutukseltaan FM, konservaattori YAMK ja työskentelee rakennustutkijana Helsingin kaupunginmuseossa/Keski-Uudenmaan alueellisessa vastuumuseossa.

Maarjämäen muistomerkki



Europa Nostra

Kulttuuriperintöverkosto Europa Nostra perustettiin 29.11.1963. Yli 40 maata kattavan verkoston tavoitteena on vaalia kulttuuriperintöä. Järjestöön kuuluu useita kulttuuriperintöä vaalivia yhdistyksiä ja se toimii yhteistyössä Euroopan unionin, Euroopan neuvoston ja Unescon kanssa. Europa Nostra myöntää vuosittain palkintoja kulttuuriperintöä vaalivista hankkeista.

Europa Nostra Finland perustettiin vuonna 2011. Yhdistyksen tarkoituksena on toimia Europa Nostra -järjestöön kuuluvien suomalaisten jäsenten yhdyssiteenä. Yhdistys pyrkii myös lisäämään tietoisuutta ja keskustelua kulttuuriperinnön merkityksestä. EuNoFin hallitukseen kuuluvat tällä hetkellä puheenjohtaja **Kirsi Moisander**, varapuheenjohtaja Tapani Mustonen ja jäsenet Johan Grotenfelt, **Kirsti Kovanen**, **Benito Casagrande**, Katariina Ruus-

ka-Jauhijärvi sekä **Rami Laaksonen**, joka toimii myös järjestön sihteerinä. Katariina Ruuska-Jauhijärvi on toiminut PKL:n edustajana EuNoFin hallituksessa vuodesta 2018. Vuodesta 2020 alkaen Ruuska-Jauhijärvi on toiminut myös yhdistyksen kulttuuriperintöpalintojen koordinaattorina.

Miten voit osallistua toimintaan

Europa Nostran tunnetuimpia hankkeita on vuosittainen The 7 most endangered programme (7 uhanalaisinta kulttuuriperintökohdetta), mikäli PKL:n jäsenillä on ehdotuksia, voi niitä toimittaa Katariinalle (katariina.ruuska-jauhijarvi@hel.fi). Myös muissa yhdistyksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön liittyvissä ideoissa voi olla yhteydessä!

Yhteiskuva ryhmästä ravintola Tuljakissa

Tapani Mustonen



Ravintola Tuljakin interiööriä



MOK-LEHDEN KUULUMISET

Vuoden 2023 *Meddelelser om Konservering* (MoK) -julkaisu edistyy hyvää vauhtia. Keväällä määräaikaan (15.4.) mennessä saimme toimitukseen seitsemän artikkelia, joista kuusi tullaan julkaisemaan lehden vuoden loppupuolella ilmestyvässä numerossa.

Mielenkiintoisten artikkelien aiheita ovat muun muassa valon ja PEG-käsittelyn puun vuorovaikutusta, Plecon-kynän käyttöä daquerotypioiden puhdistuksessa sekä Dammar-hartsin vesipohjaisia puhdistusmenetelmiä. Artikkeleissa käsitellään myös julkisen taiteen hankintaan liittyviä seikkoja, norjalaisen maali-valmistajan arkistoa ja syvennyttään tunnetun tanskalaisen taiteilijan käyttämiin maalaustekniikoihin.

MoK-lehteen lähetettävät artikkelit voivat käsitellä aiheita konservoinnin eri osa-alueilta aina yksittäisistä konservointiprojekteista laajempiin tutkimuksiin. Artikkelin voit kirjoittaa millä tahansa pohjoismaisella kielellä tai englanniksi. Kaikki artikkelit vertaisarvioidaan. Jos olet siis tehnyt työssäsi tai opinnäytteessäsi jotain kiinnostavaa ja haluat jakaa oivalluksesi tai tutkimustuloksesi pohjoismaisten kollegoittesi kesken, lähetä artikkelisi toimitukseen. Kaikki ohjeet artikkelin työstämiseen löytyvät sivustolta mok.scholasticahq.com.

Kristiina Kuisma

Kirjoittaja on orgaanisten materiaalien konservaatordi (AMK) ja vastasi Espoon kaupunginmuseon näyttelyn, Kartano kuninkaantien varrella, tekstiileiden konservoinnista ja esillepanosta.

KIRJANSIDONTAKURSSILLA ITALIASSA

TEKSTI JA KUVAT **MARLEENA VIHAKARA**

Italian Montefiasconessa on järjestetty historiallisten kirjansidostyylien valmistamiseen erikoistuneita, professionaalisia koulutuksia yli 30 vuoden ajan. Elokuussa 2022 toteutuneella 16th Century Cambridge Style Binding -kurssilla valmistettiin nimensä mukaisesti kopio 1500-luvun lopulla Cambridgessa valmistetusta kirjansidoksesta. Kurssin sisältöä täydensivät kirjahistorian luennot. Vastaavia spesifejä ja akateemisia kursseja ei järjestetä Suomessa.



1. Kirjansidoksen ompelu



2. Vehnätärkkelysliesterin selkään levitys ja selän pyöristys

Taustaa

Lazion maakunnassa Italiassa sijaitsevassa Montefiasconen kaupungissa on järjestetty vuodesta 1992 lähtien kesäisin viikon pituisia kirjansidonnan intensiivikursseja, joista kukin käsittelee tietyllä historiallisella ajanjaksolla ja alueella valmistettua kirjansidontatyyliä ja sen rakennetta, materiaaleja, koristeluja ja historiaa. Kurssit järjestää voittoa tavoittelemattoman The Montefiascone Conservation Project -hankkeen keulahahmo ja johtaja, brittiläinen paperi- ja kirjakonservaattori **Cheryl Porter**. Opettajina kursseilla ovat Cherylin lisäksi toimineet kokeneet ja kansainvälisesti arvostetut akateemikot; historiallisiin kirjansidoserakenteeseen ja niiden konservointiin erikoistuneet kirjakonservaattorit ja kirjansitojat. Kurssien sisällöt ovat keskittyneet 400-1800 lukujen eurooppalaiseen, Välimeren ja Lähi-Idän alueen, mutta myös Euroopan ulko-

Räätälöidyt
konservointi- ja museopalvelut
– laadukkaasti.



Esinekonservointi Sini Oksanen

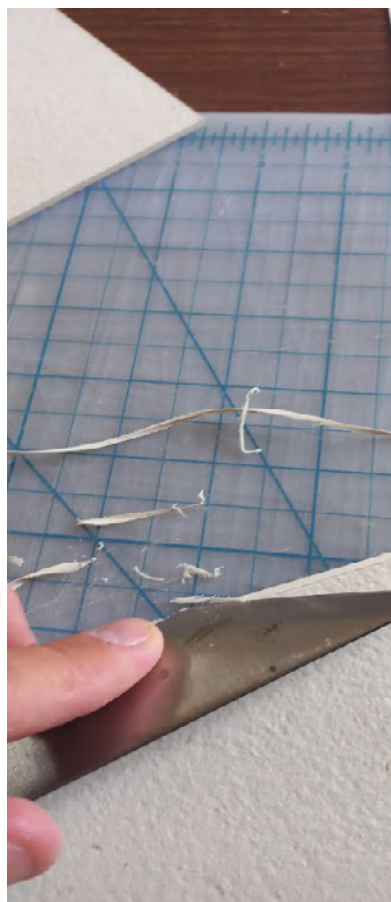
käsittelee esineenne ja kokoelmanne ammattitaidolla. Kattava osaaminen eri materiaaleissa ja tekniikoissa. Vedetön kipsikonservointi vuosien kokemuksella. Näyttelytarkastukset, kuntokartoitukset, konsultoinnit ja muut asiantuntijan vastaukset, joita kysymyksesi odottavat.

Konservointikillasta tuttu Sini, nyt omalla nimellä.

Ota yhteyttä!

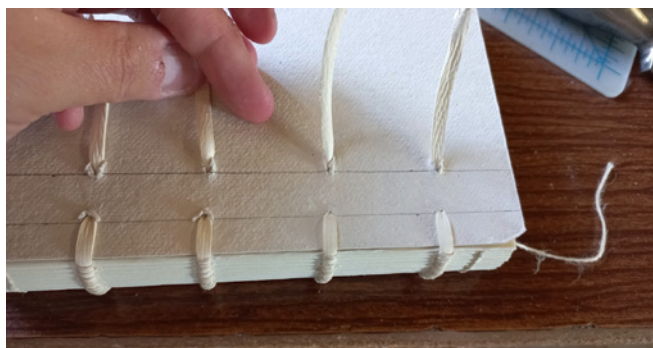
ESINEKONSERVINTI SINI OKSANEN

www.esinekonservointi.fi • sini@esinekonservointi.fi • 044 240 9205 • Sorvaajankatu 9 A, HELSINKI



3. Lumppumassakansien reunan viistotus istuvuuden parantamiseksi

puoliseen kirjansidontaperinteeseen sekä valmistustekniikkoihin. Kursseilla aiheina ovat olleet mm. Girdle binding, Ethiopian binding, Indo-Persian binding, A Luxury French Romanesque Limp Binding, Limp vellum bindings ja Chinese Quaran.



4a. ja 4b. Kansien kiinnittäminen tekstiblokkiin

Opetus

Opiskelu kursseilla tapahtuu sekä teoreettisten kirjahistorialuentojen että käytännön kirjansidontaopetuksen kautta. Kurssikielenä on englanti. Yksittäinen kurssi kestää viisi päivää maanantaista perjantaihin, opetuksen alkaessa aamuisin klo 9 ja jatkuen ilta-päivään klo 15–17 saakka. Opetus tapahtuu paikallisen munkkiluostarin, Seminario Barbarigon, rakennuksen luokahuoneessa ja ryhmässä on 10–12 oppilasta eri maista. Viikon aikana järjestetään myös tutustumisvierailu luostarin kirjastoon, jossa hankkeen pelastus-, luettelointi- ja suojausprojektin kohteena olevia kokoelmia esitellään.

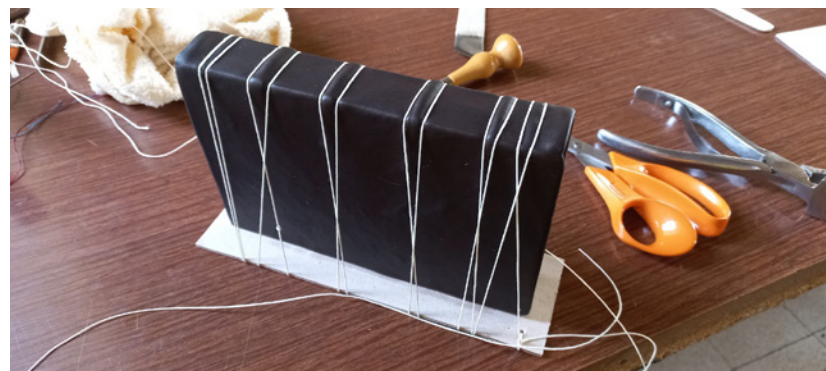
16th Century Cambridge Style Binding -kurssin opetuksesta vastasivat tunnetut kirjansitojat ja -konservaatorit, Cambridge University Libraryn konservointiosastolla työskentelevä Shaun Thompson sekä osaston johtajan paikalta 2022 eläköitynyt **Jim Bloxam**. Kurssin sisältöä täydensivät maineikkaan kirjahistorioitsijan ja provenienssitutkijan **David Pearsonin** (Rare Book School, Lontoo) luennot. Kirjansidoksen valmistus oli tiivistähtistä ja riippuen oppilaan lähtötasosta ja kokemuksen määrästä, myös vaativaa. Kukin kirjansidonnän valmistusvaihe läpikäytiin opettajien pitämällä demonstraatiolla, jonka jälkeen opiskelijat etenivät itsenäisesti oman työnsä parissa. Opetuksen aikana käytiin läpi myös kyseiselle sidostyylille sopivia konservointitekniikoita.



5. Kapiteelinauhan ompelu

1580-luvun Cambridge-tyylinen kirjansidos

Kurssilla valmistettiin kopio yhdestä 1580-luvulla Cambridgessä valmistetuista kirjansidoksista, joita David Pearson on tutkinut ja identifioinut Cambridge University Libraryn kokoelmista. Kurssilla valmistettu sidostyyppi ilmentää hyvin kirjojen sidosasussa ja -rakenteessa tapahtunutta muutosta, jolle 1450-luvulla kehitetty eurooppalai-



6. Päälystetyn kirjan selän kohobindien muotoilu



7. Selän koristelu ja kansien keskelle painettu Cambridge-sidoksen identifioiva koristekuvio sekä rakennemalli

nen kirjanpainotaito ja sen myötä kasvanut kirjojen tuottaminen antoi sy- säyksen. Kun kirjatuoantato kasvoi, kasvoi myös paine kirjan sidosasun valmistusprosessin nopeuttamiseen. Muutos näkyy hyvin 1500-luvun kirjan- sidoksissa monin tavoin: lumppumassa valmistetun pahvin käyttö yleis- tyi, samoin paperikerroksista valmiste- tun pahvin käyttö raskaiden, keskiajalla yleisesti käytössä olleiden puukansien sijaan. Samoin keveni itse tekstiblokin muodostava, vihkojen yh- teen kiinnittävä tapa sitoa kirja. Tekstiblokin selän ylä- ja alareunaan tehtävä kapiteelinauha muuttui myös kevy- emmäksi: sen tehtävä oli olla enemmänkin koristeelliseksi elementti kuin rakennetta tukeva. Vaikka kirjan- sidoksen päälyismateriaalit ja rakenne olivat usein yhteneväiset, erottuivat eri alueiden kirjansitojat ja -sitomot toisistaan kaupungille tunnusomaisen kansienkoristelutapansa ja -kuvionsa kaut- ta. Briteissä Cambridgessä sidotut kirjat

erosivat siis koristelunsa kautta esim. Oxfordissa sidotuista kirjoista. Mainit- takoot kuitenkin, että jokaisella aika- kaudella sidosasuja ja kansikoristeluja oli useita eri variaatioita samalla alueella, joita valmistettiin eri tarpei- siin.

Kurssilla valmistetussa esimerkiksi- doksessa tekstiblokin muodostavat vihkot ommeltiin yhteen puuvillalan- galla alunaparkittujen nauhojen toi- miessa sidontatukina (kuva 1). Tekstiblokin lehtien reunoja ei leikattu eikä koristeltu. Tämän jälkeen selkään levitettiin vihkoja yhteen kiinnittävä- si kerrokseksi vehnätarkkelysliiteriä (Kuva 2.). Lumppumassakansien selän puolelle tuleva reuna viistottiin (Kuva 3.), jota seurasi kansien kiinnittämi- nen tekstiblokkiin viemällä nidontatu- et kansipahvin läpi (Kuva 4.). Tekstiblokin ylä- ja alareunaan ommeltiin yksikerroksinen kapiteelinauha, joka muodostui viemällä kahta eriväristä puuvillalankaa nahkanauhan ympäri



8. Cambridge-tyylinen sidoksen kansikoriste

ja kiinnittämällä ommel muutamalla läpiviennillä tekstiblokkiin. Nahka- nauhan päät leikattiin lyhyiksi, mutta niitä ei kiinnitetty kansiin (Kuva 5.). Kannet päälystettiin ruskeaksi värjä- tyllä nahalla, jota ohennettiin reu- noista ennen kostutusta ja vehnätark- kelysliisterointiä, jolla nahka kiinni- tettiin kansiin. Sekä selän että kansien sokeapainatusta imitoiva viivakoriste- lu tehtiin taittoluun terävällä kärjellä. Selän pienet, kullatut koristelut teh- tiin kuumennetulla stanssi -nimisellä työvälineellä lehtikultaa käyttäen (Kuva 7.). Kansien keskelle painettiin Cambridge-sidoksen identifioiva koris- tekuvio sokeapainatuksena (Kuva 8.).

Kurssin sisältämä tekninen ja teo- reettinen oppi historiallisista kirjansi- dosrakenteista ja ymmärrys kirjansi- donnan materiaaleista ja valmistami- sesta on tärkeää ja välttämätöntäkin asiantuntijuuden syventämistä kalta- selleni 1400–1900-lukujen kirjakokoel- mien parissa työskentelevälle paperi-

ja kirjakonservattorille. Kurssille osallistuminen sisälsi myös kansainväliseen kirjansidoskonservointi- ja tutkimuksen kenttään verkostoitumista ja toi monta uutta yhteyttä ammattikentälle. Kurssin tärkeää antia oli myös englanninkielisen kirjansidossanaston vahvistaminen, joka taitona on välttämätöntä alan lähdekirjallisuutta lukiessa.

Matka-aika ja -kulut

Viiden päivän mittaiselle kurssille varsinainen matka-aikaa kannattaa varata vähintään kahdeksan päivää. Yleisin reitti matkustaa Montefiasconeen on matkata junalla Roomasta joko läheisiin kaupunkeihin Orvieto tai Viterboon, josta pääsee joko taksilla tai paikallisella bussilla perille. Montefiasconesta on mahdollisuus löytää laadukkaita, sopuhintaisia hotelli- ja huoneistomajoituksia ja kaupungin lukuisat ravintolat ja kahvilat tarjoavat upeita, italialaisia makuelämyksiä kohtuuhintaan. Kurssin järjestäjä Cheryl Porter on erittäin avulias auttamaan käytännön järjestelyissä ja Montén turisti-info on ensikertalaiselle erinomainen paikka saada kattavaa tietoa sekä itse kaupungin tarjonnasta ja nähtävyyksistä että sen lähialueista.

Vaikka päiväsaika kuluukin kurssilla, kannattaa Montefiasconen tarjoamat vapaa-ajan mahdollisuudet hyödyntää. Iltapäivän bussiyhteys keskustasta läheiselle Bolsano-järvelle mahdollistaa virkistäytymisen kirkkaassa ja puhtaassa muinaisen tulivuoren kraatterin pohjalle muodostuneessa järvestä hienoista maisemista samalla nauttien. Kaupunki itsessään on kaunis pienine katuineen ja keskiaikaisine rakennuksineen, ja tarjoaa upeita näköaloja ympäröiviin laaksoihin.

Kurssi- ja matkakuluihin kaikkienensa kannattaa varata n. 2000 €. Kurssimaksu oli 750 € vuonna 2023 (650 € vuonna 2022), jonka lisäksi materiaalihankinnoista kertyy kuluja n. 50 €. Lennot Helsingistä Roomaan ovat



9. Kurssilaisten valmiit kirjansidokset (omani 7. vasemmalta)

heinä- ja elokuun aikaan yli 400 € ja majoitukset maksavat 80–100 €/yö. Näiden lisäksi kustannuksia tulee kaupunkiverosta, junalipuista ja mahdollisista taksimatkoista. Yllättävää oli, että italialaisesta ruoasta ravintolassa nauttiminen ei rasittanut kukkaroa juuri enempää kuin ruoan kaupasta ostaminen, mutta ruokakustannuksiin kannattaa varata budjetissa reilusti liikkumavaraa, sillä kaupungin tarjoamista italialaisista herkuista kannattaa nauttia.

Museoalan ammattiliiton myöntämä 300 € arvoinen koulutustuki sekä Konservattoriliiton myöntämä 200 € matka-apuraha olivat tärkeitä rahallisia tukia tilanteessa, jossa työnantaja ei tukenut rahallisesti tai ajallisesti kyseistä koulutusta. Kiitänkin PKL:n

hallitusta arvokkaasta tuesta koulutuksen kustannuksia kohtaan! Toivottan myös onnea tänä vuonna 60 vuotta täyttävälle Konservattoriliitolle.

The Montefiascone Conservation Project -internetsivuilta löytyy laajasti tietoa projektiin ja kursseihin liittyen: <http://www.monteproject.com/>

Marleena Vihakara

Kirjoittaja on paperikonservattori (BA), museologian maisteriopiskelija ja toimii konservattorina Kansalliskirjastossa.



10. Seminarion kirjaston kokoelmista

KONSERVAATTORIN KOOSTUMUS

- kyselyn tuloksia vuonna 2022

TEKSTI KAROLIINA HÄMÄLÄINEN JA PÄIVI KYLLÖNEN-KUNNAS

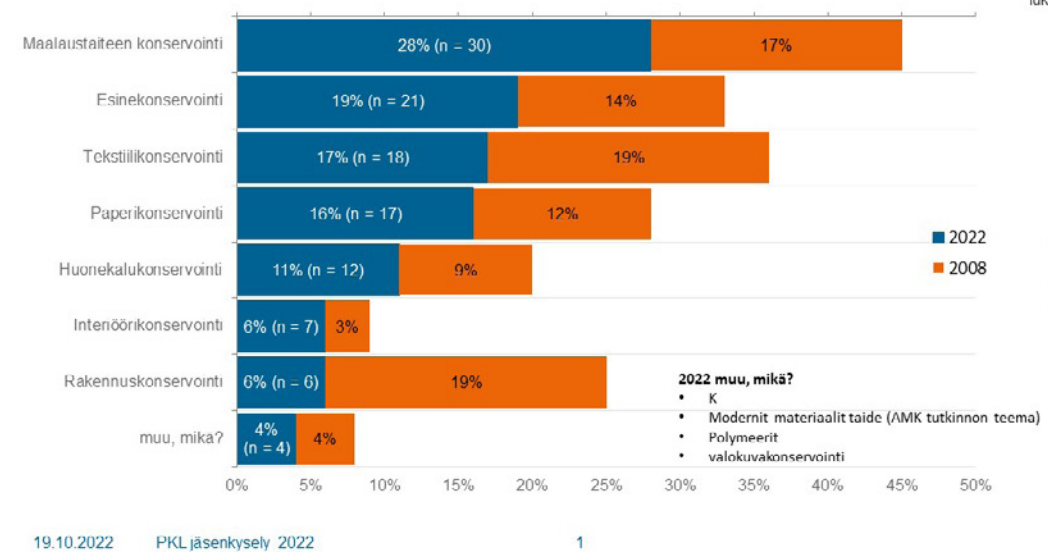
Konservattoriliitto teetti jäsenilleen kyselyn syksyllä 2022, jolla selvitettiin konservattoreiden sijoittumista työelämän kentälle. Kyselyssä kartoitettiin muun muassa koulutustasoa, työsuhteita, palkkausta ja työnkuvaa. Kyselyn käynnistämisen taustalla on keskustelu konservattorien työtehtävän asettumisesta eri

työnantajien palkkaluokitteluun liian vaatimattomalle tasolle. Selvityksen pohjalta saatiin tietoa ammatissa vaadittavasta asiantuntijuudesta, ja siitä onko alan palkkaus linjassa työtehtävien varsinaisen vaativuuden kanssa. Selvitys on Pohjoismaisen konservattoriliiton Suomen osaston tilaama. Vastaavanlainen kysely toteutettiin yh-

dessä Museoalan ammattiliiton kanssa vuonna 2008.

Kyselyn konservattoriksi valmistuneille toteutti ja analysoi ulkopuolinen toimija, kuten aikaisemmankin kyselyn. Kysely lähetettiin 279 jäsenelle, ja vastaaminen oli anonyymia. Kyselyyn vastasi 111 henkilöä kutsutuista, ja vastausprosentti oli 41 %. Kyselyn tulok-

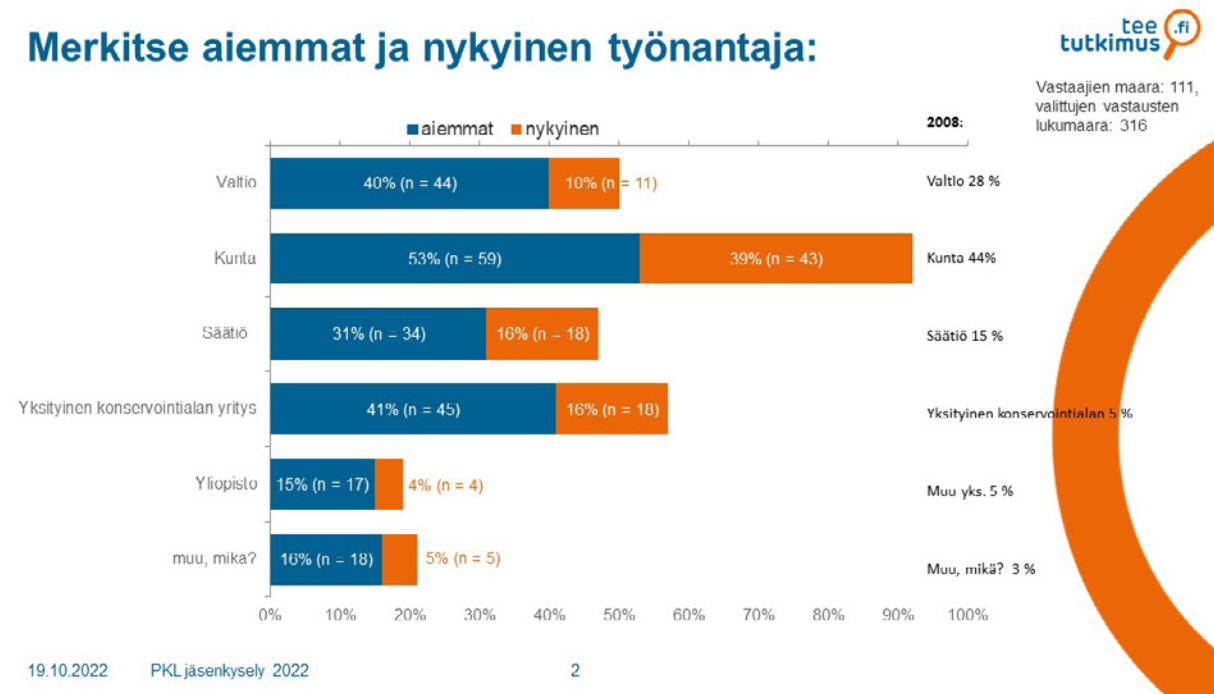
Erikoistumisala



tee tutkimus
Vastaajien määrä: 109, valittujen vastausten lukumäärä: 115

Konservoinnin erikoistumisalat. Kyselyn tulos 2022 on merkitty sinisellä ja v. 2008 oranssilla.

Merkitse aiemmat ja nykyinen työnantaja:



Kyselyyn 2022 vastanneiden aiemmat ja nykyinen työnantaja. Tulos kyselystä v. 2008 merkitty oikealle sarakkeeseen.

sista on tehty graafinen ja selkeä raportti, ja siihen on sisällytetty verrokiksi vuoden 2008 vastaukset. Suosittelemme tutustumaan itse raporttiin tarkemmin, sillä se sisältää myös laajempaa aineistoa kuin tähän artikkeliin tiivistetyt pääkohdat. PKL:n jäsenet pääsevät tarkastelemaan raporttia liiton jäsenisivulta, joille kirjaututaan konservaattoriliitto.fi:n etusivulta. Jos olet unohtanut kirjautumiseen tarvittavat tiedot (sähköpostiosoite ja salasana), pyydä apua jäsenihteeriltä jäsenihteeri. pk1@gmail.com. Tässä tiivistelmässä ei juurikaan vertailla kyselyjen tuloksia tai tuoda vapaasti sanoitettuja vastauksia, vaan nostetaan vuoden 2022 tyypillisimmät vastaukset.

Tyypillinen konservaattori

Tyypillinen vastaaja on Etelä-Suomessa asuva 30–49-vuotias nainen (55 %). Vastaajien erikoistumisalat olivat maa-laustaide (28 %), esine (19 %), tekstiili

(17 %), paperi (16 %), huonekalu (11 %), interiööri (6 %), rakennus (6 %). Suurin osa vastaajista on suorittanut konservoinnin AMK-tutkinnon (79 %), ja osa myös konservoinnin YAMK-tutkinnon (14 %). Lisäksi muutamalla vastaajilla on ulkomainen BA- ja MA-tutkinto. Opistotasoista koulutustakin on kuitenkin vielä jäljellä (9 %).

Konservointia sivuavia eri alojen opintoja oli puolella vastaajista, ja tutkinnoista osalla on museologian ja taidehistorian FM-tutkinto. Konservointitutkinnon lisäksi lähes puolet vastaajista ilmoitti omaavansa artesaanitutkinnon (45 %). Konservattorit ovat aktiivisia hakeutumaan oman erikoistumisalansa lisäkoulutuksiin, sillä vastaajista yli puolet ilmoitti hankkineensa esimerkiksi kansainvälisiä erikoiskoulutuksia tai workshop-koulutuksia (58 %). Vaikka koulutus on hyvin monipuolista, 61 % kuitenkin on kokenut, ettei koulutustasolla ole vaikutusta palkkaukseen.

Useimmiten konservaattori työskentelee vakituksessa palkkatyösu-

teessa konservoinnin alalla (66 %), määräaikaissessa palkkatyösuhteessa (11 %) tai yrittäjänä (16 %). Suurimalla osalla on aikaisempaa kokemusta määräaikaissessa palkkatyösuhteesta (81 %).

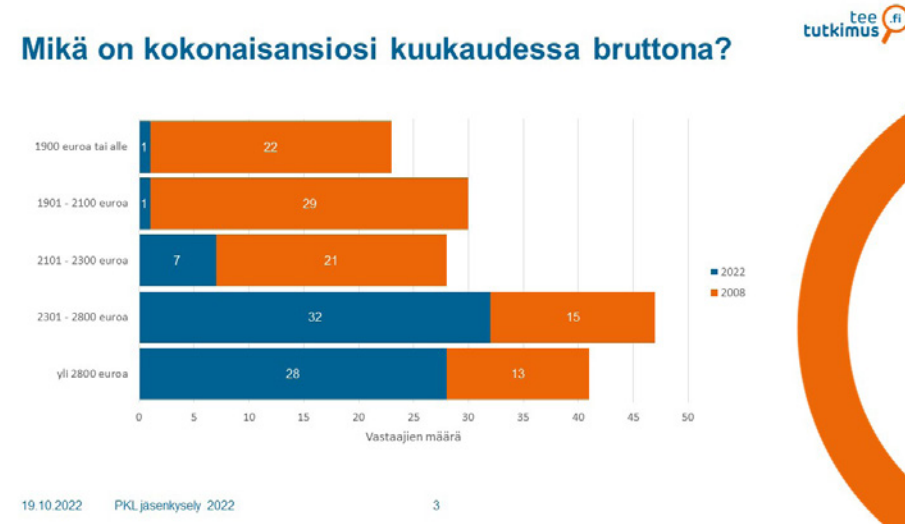
Työnantajista kunta-ala työllistää konservattoreita eniten (39 %) Seuravaksi suurimmat työnantajat ovat säätiöt (16 %), yksityiset konservointialan yritykset (16 %) ja valtio (11 %). Nämä työnantajat näkyvät yleisimpinä myös aikaisempia työsuhteita kysyttäessä.

Työnantajan palveluksessa

Kyselyssä kartoitettiin erikseen työnantajan palveluksessa olevien työsuhteita. Tähän sektoriin saatiin vastauksia 65 vastaajalta. Työnantajan palveluksessa olevien työsuhteet ovat useimmiten vakituisia (83 %) määräaikaissuhteiden ollessa vähäisempää (15 %). Työaikaamuoto on useimmiten toimitus-työaika (36 h 15 min/vko) (76 %).

Työnimike on konservaattori (85

Mikä on kokonaisansiosi kuukaudessa bruttona?



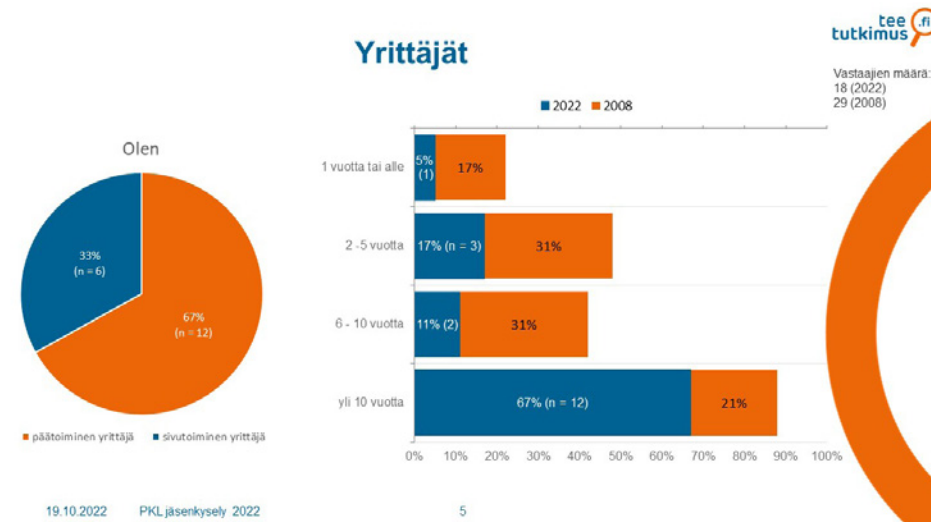
Palkka ja ansiotaso. Kyselyn tulos 2022 on merkitty sinisellä ja v.2008 oranssilla.

Työajan jakautuminen



Työnantajan palveluksessa olevien työajan jakautuminen.

Yrittäjät



Perustietoa kyselyyn vastanneista yrittäjistä.

%), ja osa tekee myös muun kuin oman erikoistumisalan konservointitöitä (45 %). Syyksi on usein ilmoitettu työnantajan edellyttävän sitä (46 %). Usein kuitenkin on niin, että oman erikoistumisalan ulkopuolisista konservointitehtävistä ei yleensä makseta mitään lisäkorvausta tai työtehtäviä kokonaisuutena ei hinnoitella ns. vaativamaksi tehtäväksi. Paikoin resursseja ei ole toisen konservaattorin palkkaamiseen, ja tällöin vastuu koko kokoelman konservoinnista voi olla yhden konservaattorin harteilla. Työhön sisältyviä vastuita ovat yleisimmin konservointi- ja restaurointivastuu (94 %), näyttelyn ylläpito (63 %), esinelainat (53 %), koulutus (40 %) ja tutkimus (37 %). Muu vastuu (31 %) pitää laaja-alaisesti sisällään mm. ennaltaehkäisevän konservoinnin (myös etäkohteissa), esine-logistiikkaa, asiakaspalvelua, tietopalveluita, esimiestehtäviä, seurantaa, raportointia ja museoteknisiä tehtäviä. Työajasta yhteensä puolet kuluu aktiiviseen (20 %) ja ennaltaehkäisevään konservointiin (16 %) ja näytte-

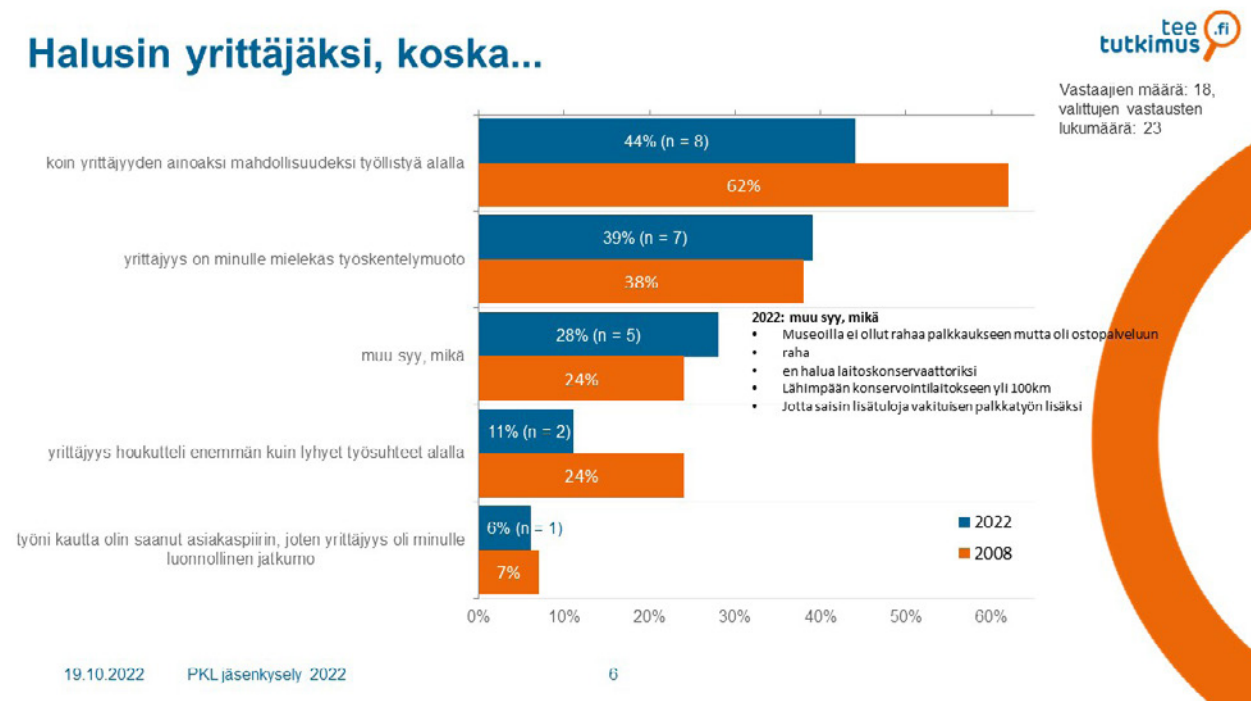
lyihin (15 %), loppu työaika jakautuu laajasti erityyppisten tehtävien parissa. Konservaattorit toivoivat tehtävän kuvaansa enemmän aktiivista konservointia (33 %) ja tutkimusta (31 %). Yleisesti ottaen, suurin osa konservaatteista on kuitenkin sitä mieltä, että tehtäväkuva vastaa työtehtäviä (74 %).

Konservaattorin kokonaisansio kuukaudessa bruttona on yleisemmin n. 2301–2800 euroa (32 %). Palkkaus on suurimman osan mielestä liian matala konservaattorin työtehtävien vaatimustasoon nähden (82 %). Tyytymättömyyttä palkkaukseen nykyisessä tehtävässä oli paljon (78 %). Edes YAMK-tai FM-tutkinto ei muuta hinnoitteluryhmää automaattisesti. Palkkauksen hinnoittelussa sovelletaan useimmiten kuntatyönantajan KVTES-hinnoitteluryhmä 02MUS060:a (43 %). Vaihtoehto muu hinnoittelu (16 %) pitää sisällään muun muassa oman työehtosopimuksen, Kansallisgallerian työehtosopimuksen tai rakennusalan työehtosopimuksen.

Konservaattori tuottaa tietoa ja dokumentoi työtään, mutta tiedon tallentuminen ei ole aina yksiselitteistä. Konservaattorin tuottama tieto, konservointikertomukset ja –raportit, tallennetaan yleensä (organisaation) koelmatietojärjestelmän konservointiosioon (61 %), mutta paperiversioita käytetään yhä (47 %). Järjestelmään liittyvää mobiililaitteelle tai tabletille tarkoitettua konservointisovellusta ei monikaan käytä (98 %), sillä vain noin viidenneksellä organisaatioista sellainen on käytössä (19 %). Tiedon tallentamisessa on useanlaisia ongelmia, joista suurimpina mainitaan mm. hitaus (28 %) ja sekavuus (16 %), sekä järjestelmän epäsopiisuus raporttien kuvatedostojen tallentamiseen. Konservaatteista suurin osa ei käytä työssään eurooppalaisia ECR- tai CEN-standardeja (83 %). Syynä voi olla se, että standardit ovat työnantajalle maksullisia.

Yrittäjät

Halusin yrittäjäksi, koska...



Kooste yrittäjänä toimivien konservaatteiden päätöksestä ryhtyä yrittäjäksi.



Tutkimukset tukevat tietopohjaista päätöksentekoa ja auttavat kehittämään toimenpiteitä, joilla voidaan parantaa konservaatteiden työolosuhteita, koulutusta ja palkkausta.

Yrittäjyys-osioon vastasi 18 konservattoria, joista suurin osa toimii päätoimisena yrittäjänä (67 %). Yli 10 vuotta toimineita oli myös selkeä enemmistö (67 %). Useimmiten konservattori toimii yksityisyrittäjänä (83 %) ja toiminnimellä (76 %). Yrittäjäksi on päädytty, sitä pidetään ainoana keinona työllistytä alalla (44 %), sekä yrittäjyys koetaan mielekkääksi työskentelymuodoksi (37 %). Yritykset tarjoavat palveluina enimmäkseen aktiivista konservointia, konservointialan konsultointipalvelua ja ennaltaehkäisevää konservointia. Yrityksen toimitilat ovat yleensä omat (61 %) ja työt tehdään ajallisesti enemmän kuin 38 h/viikko (29 %). Ansiotasosta kysyttäessä yli kolmannes yrittäjistä vastasi yritystoiminnan olevan sivutoimista (35 %), eikä näin ollen ole suoraan verrannollinen kuukausiansioon. Yrittäjistä osan mielestä ansiotaso vastaa melko hyvin konservointialan palkkausta (2200 €/kk) (35 %). Yrityksen liikevaihto on useimmiten alle 25 000 € (56 %), mutta myös yli 100 000 € liikevaihtoon ylletään (31 %).

Konservoinnin tehtävät ovat muutoksessa

Tutkimuksellisenkin julkaisutoiminta ja alaan liittyvä luennointi kuuluu jokseenkin tärkeänä osana kulttuuriperintö-, museo-, arkisto- ja konservointialalla työskentelevien konservaatteiden tehtäviin. 1–4 vertaisarvioitua artikkelia julkaisseita oli jonkin verran (15 %). Muita konservointialaan liittyviä artikkeleita oli kirjoitettu enemmän (43 %). Suurella osalla on kokemusta luennoimisesta ja konservointiaiheisten esitelmien pitämisestä (74 %). Lähes kaikki vastaajat seuraavat alan kehitystä lukemalla alan kirjallisuutta ja julkaisuja (95 %).

Kaikki vastaajat ovat PKL:n jäseniä, ja lisäksi usein myös ICOM:in (61 %). Yleisin ammattiliitto on Museoalan ammattiliitto ry (62 %). Pieni osa ilmoitti myös, ettei kuulu mihinkään

liittoon tai työttömyyskassaan (14 %).

Kyselytutkimusten tulokset tarjoavat arvokasta tietoa konservaatteiden työelämästä ja ammattikentästä, ja olisikin hyvä, jos vastaavanlaisten kyselyiden toteuttamista jatketaan myös tulevaisuudessa. Näin voidaan seurata alan kehitystä, tunnistaa muutoksia ja haasteita sekä havaita kehittämistarpeita ammatin harjoittamisen eri osa-alueilla. Kyselyiden jatkaminen mahdollistaa myös vertailuja aikaisempien tutkimusten kanssa, mikä auttaa hahmottamaan alan kehityksen suuntaa ja muutosten vaikutuksia konservaatteiden työssä. Tämänkin kyselytutkimuksen kautta saimme hyvän kuvan konservaatteiden monipuolisista ja vastuullisista työnkuista sekä laajasta osaamisesta ja kouluttautumisesta. Tutkimukset tukevat tietopohjaista päätöksentekoa ja auttavat kehittämään toimenpiteitä, joilla voidaan parantaa konservaatteiden työolosuhteita, koulutusta ja palkkausta.

Kyselytutkimuksen jälkeen kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus KVTES:iin 2022 – 2025 on tullut muutoksia, jotka koskevat myös kuntien alaisuudessa työskenteleviä konservaatteita. Muutoksista voi lukea täältä: <https://www.kt.fi/yleiskirjeet/2022/5/kvtes-2022-2025> ja uusi KVTES on kokonaisuudessaan osoitteesta <https://www.kt.fi/sopimukset/kvtes>

Konservaattori on lisätty 1.10.2022 Museopalvelujen asiantuntijatehtävien palkkahinnoittelukohtaan 02MUS040, joka vaatii ylemmän korkeakoulututkinnon. Lisäksi konservattorin nimi ke mainitaan edelleen myös palkkahinnoittelukohdassa 02MUS060. Kuitenkin, tehtävien vaativuus ja aktiivinen lisäkouluttautuminen alalle tulisi huomioida esimerkiksi kunta-alalla yksiselitteisesti vähintään asiantuntijatehtäväksi eli 02MUS040 tasolle jo konservoinnin lähtökohtaisen monitieteisyyden ja laajan dokumentointivastuun takia. Siinä on koulutuksen suunnittelulle ja ammattijärjestöille pähkinä purtavaksi.

Karoliina Hämäläinen

AMK Maalaustaiteen konservattori, työskentelee Museoviraston kokoelma- ja konservointikeskuksessa, koelmakeskuspalveluissa.

Päivi Kyllönen-Kunnas

FM Taidehistoria, AMK Maalaustaiteen konservattori työskentelee Oulun museo- ja tiedekeskuksessa, Oulun taidemuseossa.

OLOSUHTEIDEN PAKOSTA?

KESKUSTELUA MUSEOILMASTONMUUTOKSESTA

PKL:n kevään koulutuspäivä ja International Climate Control Conference

TEKSTI JA KUVAT ANNI TUOMINEN

PKL:n vuoden 2023 koulutuspäivä järjestettiin 24.4. keväisessä Turussa otsikolla “Olosuhteiden pakosta? Keskustelua museoilmastonmuutoksesta”. Kimmoke koulutuspäivän järjestämiseen saatiin viime joulukuussa järjestetystä virtuaalisesta International Climate Control Conferencesta, jonka järjestivät **Ki Culture** ja **Gallery Climate Coalition**, kaksi voittoa tavoittelematonta organisaatiota, joiden tavoitteena on kulttuuri-alan ja kestävän kehityksen yhdistäminen ja taidealan hiilijalanjäljen pienentäminen. Koulutuspäiväryhmä halusi järjestää päivän, jossa keskusteltaisiin museoiden säilytystilojen kosteus- ja lämpötilasuosituksista konferenssin hengessä ja kuultaisiin, millaisiin toimiin suomalaisissa museoissa on jo ryhdytty säilytys- ja näyttelytilojen energiankulutuksen vähentämiseksi. Tämä kirjoitus perustuu alustukseen, jonka pidin koulutuspäivän aluksi.

Kun koulutuspäiväryhmän kanssa mietimme nimeä koulutuspäivälle, muutamien ehdotusten joukosta valikoitui sanaleikki, joka mielestämme kiteytti hienosti sen, mitä halusimme koulutuspäivänä tehdä. Halusimme herättää keskustelua ja tunnustella, millainen mielipideilmasto konservattoreiden kesken museo-olosuhteista vallitsee.

Mikä International Climate Control Conference?

International Climate Control Conference järjestettiin 1.-2.12.2022 online-konferenssina. Tapahtuman tallenteet ovat katsottavissa YouTubessa. Joulukuisen konferenssin puhujina oli ennaltaehkäisevän konservoinnin huippuasiantuntijoita, jotka ovat tehneet elämänuransa tutkien eri materiaalien ikääntymistä ja olosuhteiden vaikutuksia materiaalien vaurioitumiseen.

Konferenssissa käsiteltiin useita tärkeitä kysymyksiä:

1. Olosuhdesuositusten tilanne vuonna 2023: Ovatko vanhat ohjeistukset ja raja-arvot vielä ajankoh-
taisia?
2. Olosuhdesuositusten perusteet:

Mihin ne oikeastaan perustuvat ja ovatko perustelut enää uskottavia?

3. Kuka päättää olosuhdesuosituksista?

4. Lainaehdot ja niiden olosuhdevaatimukset: Mihin ne perustuvat?

Konferenssissa kuultiin konservattoreita, kuraattoreita, tutkijoita museojohtajia ja monipuolisesti eri taide- ja kulttuurilaitosten edustajia ympäri maailman, jotka kaikki olivat sitä mieltä, että avointa keskustelua olosuhdesuosituksista ja lainaehdoista tarvitaan.

Itselleni vaikuttavimman puheenvuoron piti Canadian Conservation Instituten eläköitynyt tutkija **Stefan Michalski**. Hän pohti puheenvuorossaan, miten näihin vuosikymmeniä ideaaleina pidettyihin tiukkoihin olosuhdesuosituksiin on päädytty. Koko

1900-luvun ajan on tutkittu materiaalien muutoksia erilaisissa kosteus- ja lämpötilaolosuhteissa ja etsitty ”optimaalisia säilytysolosuhteita”. Michalski on tehnyt itsekin elämäntyönsä ennaltaehkäisevän konservoinnin ja olosuhdesuositusten parissa. Michalski korosti, että suositukset perustuvat vankkaan tieteelliseen tutkimukseen, mutta samalla hän puhui kohtuullisuudesta ja siitä, miten pienet vaikutukset materiaalin ikääntymiseen teita säätelevillä järjestelmillä on suhteessa niiden ylläpitämiseen vaadittavaan energiamäärään.

Michalski totesi, että konservattorit ovat nähneet työssään vaurioituneita teoksia/esineitä ja samalla tutkimukset ovat osoittaneet, että lämpö- ja kosteusolosuhteiden säätelyllä voidaan ehkäistä vaurioiden syntymistä jossain tapauksissa. Tämä on Michalskin mukaan johtanut osaltaan siihen, että lämpötilan ja kosteuden säätely on saanut ylikorostuneen roolin ennaltaehkäisevässä konservoinnissa. Ennaltaehkäisevä konservointi on valtava kakku, ja lämpötila- ja kosteusolosuhteet lopulta hyvin pieni siivu kokonaisuudesta, joka vaikuttaa materiaalin ”ennenaikaiseen ikääntymiseen”. Energiaa tämä siivu vie suhteetomasti verrattuna hyötyihin.

Varovaisuusperiaate ja ”konservattorin arvio”

Michalskin töiden lisäksi omaa suhtautumistani museoiden olosuhdekysymykseen on muovannut vuonna 2014 ilmestynyt artikkeli PRECAUTION, PROOF, AND PRAGMATISM - evolving Perspectives on the Museum Environment. Siinä kuvataan, kuinka varovaisuusperiaate ohjaa monesti ennaltaehkäisevää konservointia. Varovaisuusperiaatetta noudattava konservattori voisi ajatella esimerkiksi: ”Koska ei voida tietää, miten kosteus- ja lämpötilaolosuhteet vaikuttavat kaikkiin kokoelman esineisiin, on noudatettava



Varapuheenjohtaja Anni Tuominen odotti innolla keskustelua kokoelmien säilytys- ja näyttelyolosuhteista.

varovaisuutta”, ”Lämpötila- ja kosteusolosuhteiden laaja-alainen vaihtelu ei ole hyväksyttävää, sillä ei ole tarpeeksi tieteellistä näyttöä siitä, että materiaaleihin EI kohdistu haittavaikutuksia eli ne EIVÄT ikäänny kiihtyvällä vauhdilla olosuhteiden seurauksena” tai ”Koska en ole tutkinut jokaista kokoelman esinettä, en voi suositella olosuhteiden höllentämistä. Joukossa SAATTAA olla lämpötilan ja kosteuden vaihteluille herkkiä esineitä, joihin SAATTAA syntyä vaurioita”. Varovaisuusperiaate johtaa siihen, että olosuhdekontrolloiduissa tiloissa säilytetään myös valtavasti aineistoa, joka kestäisi kohtuullisen hyvin myös laajan olosuhdevaihtelun. Tai ainakin riittävän hyvin.

Monet konservattorit nojaavat olosuhdesuosituksiinsa suurten auktoriteettitahojen suosituksiin. ICOM-CC:n ja IIC:n ohjeet vuodelta 2014 ovat varmasti monelle ensimmäinen ohjenuora, johon turvaudutaan, kun olosuhteita aletaan määritellä. Vaikka näissä ohjeistuksissa sanotaan, että kestävyys tulisi olla keskeinen ohjaava periaate määriteltäessä olosuhdesuosituks-

sia museoissa, ja että museoiden tulisi pyrkiä vähentämään hiilijalanjälkeään ja ympäristövaikutuksiaan ilmastomuutoksen lieventämiseksi vähentämällä energiankulutustaan ja tutkimalla vaihtoehtoisia uusiutuvia energialähteitä, on meillä usein tarve saada konkreettisia numeroita olosuhteiden raja-arvoiksi. ICOM-CC:n suosituksessa mainitaan **Bizot Group**-työryhmän suositus: ”Suurimmalle osalle hygroskooppisia materiaaleja, kuten kankaalle maalatuille maalauksille, tekstiileille, etnografiselle materiaalille ja eläinliimille: tasainen RH 40-60 % ja tasainen lämpötila 16-25°C, ±10 % RH vuorokaudessa”.

Ohjeistuksessa mainitaan, että ”Konservattorin arvio on välttämätön sopivien ympäristöolosuhteiden määrittämiseksi lainattaville taideteoksille”. Tämä onkin sitten usein sellainen kohta, jossa päädytään ihmeelliseen kehään. Kysytään konservattorilta, mitkä olosuhteet tietylle teokselle tai esineelle pitäisi olla. Koska konservattori ei voi tietää etukäteen, miten teos tai esine reagoi, päättyy hän varmuuden vuoksi suosittelemaan tiukkoja raja-arvoja. Tai konservattori tar-



Halusimme herättää keskustelua ja tunnustella, millainen mielipideilmasto konservattoreiden kesken museo-olosuhteista vallitsee.



Mikä on auralle sopiva säilytyspaikka? Tiedemuseo Liekin muuttoprojektissa. esineistöä siirrettiin ei-museaalisista olosuhteista museaalisiin.

vitsee jonkun auktoriteetin päätöksen-
sä tueksi, ja nappaa prosenttilukeman
esim. tästä ICOM-CC:n 10 vuotta sitten
päivitetystä dokumentista.

Niin kätevää kuin olisikin saada na-
pattua tietty prosenttilukema tietyille
materiaaleille olosuhdesuositusten pe-
rustaksi, konferenssin anti teki jälleen
selväksi, ettei ole olemassa tietty-
jä yleispäteviä raja-arvoja, joita pitäi-
si noudattaa. Olosuhteet tulisi aina
räättelöidä kullekin kokoelmalle ja ra-
kennukselle sopivaksi.

Kullekin rakennukselle ja kokoel-
malle sopivien olosuhteiden löytämi-
nen onkin sitten monimutkaisempi ky-
symys. Siinä täytyy tehdä yhteistyötä
eri ammattiryhmien kesken ja löytää
hyvät ratkaisut omiin tarpeisiin sen si-
jaan, että tuijottaa jotain tiettyä lukua.
Canadian Conservation Institute esi-
merkiksi painottaa sitä, että lähtökoh-
daksi otettava kokoelmien olosuhde-
historian vuosittainen keskiarvo, ei
ennalta määrätty luku. Tässä tietysti
tulee paineita konservaattoreille, että

pitäisi tuntea kokoelmat läpikotaisin,
ennen kuin voi asiantuntevasti suosi-
tella tiettyjä olosuhteita niille. Itse loh-
dutan itseäni riittämättömyyden tun-
teen iskiessä sillä, että tiedän tekeväni
parhaani. Etsin tietoa sen ajan puit-
teissa, joka minulla on käytettävissäni
ja reagoin jos näen, että joku kokoel-
man osa voi huonosti.

Rajanvedon mahdottomuus

Uskon, että osa olosuhdekeskustelua
vaikeuttaa se, että monet konservaat-
torit ja materiaalitutkijat ovat vuosi-
kymmeniä tehneet kovasti töitä sen
eteen, että museoalalla tunnustetta-
isiin, että ennaltaehkäisevä konser-
vointi on tärkeä osa museotyötä. Ja
että olosuhteillakin on väliä, jos ja kun
pätetään, että halutaan säilyttää jo-
kin esine sukupolvien päähän. Keskus-
telu olosuhdesuositusten höllentämi-
sestä pelottaa, sillä saatetaan ajatella,
että olosuhdesuosituksia höllentämäl-
lä luisutaan välinpitämättömyyden
tielle.

Havainnollistin koulutuspäivän
alustuksessa rajanvedon ongelmaa
näyttämällä yleisölle kuvan Helsingin
Yliopistomuseon (nyk. Tiedemuseo
Liekki) muuttoprojektista, jossa siir-
rettiin kokoelmia ei-museaalisista säi-
lytystiloista olosuhdesäädelyihin tiloi-
hin. Yksi kokoelmien säilytystila oli
maalattainen entinen talli, jossa säily-
tettiin maatalusesineistöä. Kerroin,
että projektin jälkeen olen paljon miet-
tinyt sitä, että kokoelman äkeiden ja
aurojen säilyttäminen nyt vie takuulla
enemmän energiaa kuin aiemmassa
nollaenergiaratkaisussa. Vaikka itse
olenkin varmasti konservaattoreiden
liberaalisiipeä tässä olosuhdeasiassa,
niin en minäkään tietenkään toivo,
että esineet olisivat jääneet sinne tal-
liin. Mutta siitä voi keskustella, että
miten väljät olosuhteet näille esineille
olisivat sopivat. Pahimmat vaurioitu-
miseen vaikuttavat tekijät ehkä tässä
tapauksessa olivat lika, tuholaiset ja
pällekkäin pinotut esinekasat. Rat-



Koulutuspäivään osallistui noin 90 henkeä.

Koulutuspäivän anti?

Kevään koulutuspäivän tavoitteena oli
kuulla, miten olosuhteiden hallintaa
toteutetaan museoissa vuonna 2023 il-
mastonäkökulmat huomioon ottaen.
Puheenvuoron saivat mm. Kansallis-
gallerian ja Kansallismuseon edustajat.
Lisäksi pyrittiin kannustamaan muse-
oita tarkastelemaan säilyttämistä ko-
konaisvaltaisesti ja pohtimaan, miten
varovaisuusperiaate ja ilmastotavoit-
teet voisivat kohdata. Koulutuspäivän
tavoitteena oli lisäksi koota työryhmä
PKL:n sisälle edistämään ympäristönä-
kökulmia konservoinnissa.

Itselleni koulutuspäivän tärkeimpiä
hetkiä oli paneelikeskustelun lomassa
yleisölle heittämäni kysymys: Kuinka
moni olisi valmis höllentämään olo-
suhdesuosituksia omassa organisaa-
tiossaan, jos sillä saataisiin aikaan
energiansäästöä? Lähes jokainen käsi
yleisössä ja paneelissa nousi, mikä
upeasti osoitti, millainen mielipideil-
masto koulutuspäivän osallistujien
joukossa vallitsi.

Mikäli olet kiinnostunut työryhmän
toiminnasta, ota yhteyttä: anni.tuomi-
nen.pkl@gmail.com

Kirjoittaja on tekstiilikonservaattori
(AMK), PKL:n varapuheenjohtaja ja yhdis-
tyksen E.C.C.O.-edustaja. Hän työskentelee
johtavana konservaattorina Suomen käsi-
työn museon Konservointikeskuksessa.

Lähteet:

Boersma, Foekje & Dardes, Kathleen &
Druzik, James. (2014). Precaution,
Proof, and Pragmatism Evolving
Perspectives on the Museum
Environment. Conservation
Perspectives, the GCI Newsletter. 29.
4-9.

Michalski, S. W. (2016). 2016. Climate
Guidelines for Heritage Collections:
Where We Are in 2014 and How We Got
Here with addendum. Proceedings of
the Smithsonian Institution Summit on
the Museum Preservation Environment.

ICOM-CC | Environmental Guidelines
ICOM-CC and IIC Declaration

International Climate Control
Conference Day 1 - YouTube
<https://www.youtube.com/watch?v=YekIPXnZrlk>

Koulutuspäivien esitysten materiaalit löydät:

https://drive.google.com/drive/folders/IWGWPsRIG_8xu_l7OMUM5npd1RRth4IkD



Kuinka moni olisi valmis höllentämään olosuhdesuosituksia? Paneelin osallistujat vasemmalta oikealle: Anni Tuominen, Maija Talja, Anssi Ahlgren, Heidi Rajala ja Päivi Ukkonen.

Uusi ryhmä aloittanut konservoinnin YAMK-koulutuksen

TEKSTI ELVIIRA HEIKKILÄ
KUVAT IINA SINERASAARI

Elokuun lopussa alkoi Metropolia Ammattikorkeakoulussa konservoinnin maisteriohjelma eli ylempi ammattikorkeakoulutus kaudella kertaa. Ensimmäisen kerran YAMK-konservaatoreita koulutettiin vuosina 2006–2008 silloisessa EV-TEK-ammattikorkeakoulussa (alun perin Espoon - Vantaan teknillinen ammattikorkeakoulu), jossa vielä toinen ryhmä ehti opiskella ennen kuin se ja Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia yhdistyivät Metropoliksi vuonna 2008. Metropoliasta on valmistunut tähän mennessä kolme ryhmää ylempiä konservaatoreita.

Allekirjoittanut valittiin tähän kaudentoista onnellisen ryhmään, johon kuuluu monen eri alan konservaatoreita. Muutamia on huonekalu-, esine- ja maalaustaiteen suuntautumisista ja yksittäisiä paperi-, interiööri- ja tekstiilikonservaatoreita. Ryhmästä suurin osa on vuosina 2016 ja 2020 valmistuneita, mutta joukkoon mahtuu myös muutama aiemmin opiskellut. Koulutuksen laajuus on 60 opintopistettä ja se on niin sanottu monimuotokoulutus, eli tarkoitettu suoritettavaksi työn ohella. Tänä ensimmäisenä syksynä meillä on kuuteen otteeseen kaksi lähipäivää Helsingissä Arabian kampuksella.

Koulutuksen sisällöstä

Puolet eli 30 opintopistettä tulee opinnäytetyöstä, joten se onkin alusta asti voimakkaasti mukana opinnoissa. Jo ennakkotehtävissä käsiteltiin opinnäytetyötä ja pääsykoe sisälsi lähinnä opinnäytetyötä koskevan haastattelun. Ensimmäisenä opiskelupäivänä pääsimme kaikki opiskelijat esittelemään itsemme ja opinnäytetyöaiheemme.



Joillakin se oli muuttunut tai tarkentunut toukokuun lopussa pidettyjen haastattelujen jälkeen. Aiheet ovat ryhmässämme laidasta laitaan ja todella mielenkiintoisia! Osa liittyy selvästi tiettyyn konservointimenetelmään tai tutkimukseen, toiset taas käsittelevät jotain laaja-alaisempaa konservointialan haastetta tai ilmiötä. Minä valitsin aiheekseni konservaatoreiden alueellisen vastuumuseotyön, tai oikeastaan tämä aihe johdatti minut hakeutumaan YAMK-opintojen pariin. Paikallismuseotyö on nimittäin värvannut päättäni museolakiuudistuksesta (2020) alkaen – miten sitä pitäisi tehdä?

Oma motivaationi opiskelulle on siis päästä tutkimaan aihetta enemmän kuin mitä normaalissa arjessa on aikaa. Kuopion kulttuurihistoriallisessa museossa niin näyttelyjen ja kokoelmien määrään kuin palvelualueen kokoon (Pohjois-Savo, n. 70 paikallismuseota) suhteutettuna melko pieni henkilökunta, ja koko viiden vuoden ajan mitä olen täällä työskennellyt, on meillä ollut käynnissä erilaisia uudistusprojekteja. Perustyön kriittiseen tarkasteluun ei ole ollut mahdollisuuksia. Haluan myös hyödyttää kaikkia konservaatoreita ja museoammatilaisia sekä tietenkin myös paikallismuseotoimijoita. Vapaaehtoistyön vahvistaminen on tärkeää ja oman toiminnan vaikuttavuuden arviointi todellakin paikallaan. Opiskelunhaluun sisältyy myös tarve kehittää omaa ammattitaitoa ja saada mahdollisesti myös lisää palkkaa siirtymällä työehtosopimuksen korkeampaan palkkaluokkaan. Nettopalkan jäädessä alle 2000 euroon tämä ei mielestäni ole aineellinen tavoite.

Kaikki konservaatoreiden ylempää ammattikorkeakoulututkintoa opiskelevat eivät toki ole vakituisissa työpaikoissa tai museolallakkaan tällä hetkellä. Tämäkin tuo opiskelijaryhmään monimuotoisuutta – sitä paitsi on mielenkiintoista tavata monenlaisia kollegoita! Ylipäätään toisten konservaatoreiden tapaaminen on todella ihanaa,

tuntui olevan mielipiteenä monella, erityisesti usein yksin tai ainoana konservaatoreina työyhteisössään työskentelevällä. Minä olen keväällä saanut kollegan (ks. 8 kysymystä konservaatoreille), mutta tästä vahvistuksesta huolimatta jutustelu niin vanhojen tuttavien kuin uusien tuttavuuksien kanssa on erittäin mukavaa ja tarpeellista.

Muiden opintoihin kuuluvien kursien aikana pääsemme ilmeisesti enemmänkin hyödyntämään toistamme osaamista ja näkökulmia. Ne ovat kaikki pieniä kursseja, viiden opintopisteen laajuisia. Aiheet ovat tärkeitä: Kestävä kehitys, Projektinhallinta ja projektiosaaminen, Konservoinnin erikoisalueen tutkimus ja kehitys, Museologia, Kulttuuriperinnön tutkimus ja opinnäytetyötä auttava Tutkimusmenetelmät ja -valmiudet. Kolme jälkimmäistä ovat ohjelmassa tänä ensimmäisenä syksynä, ja saimmekin tutkimuskursseista jo maistiaiset kahden ensimmäisen päivän aikana. Museologian kurssi käsittelee ainakin kokoelmajoista. Lisäksi tutkinto-ohjelmaan kuuluu yksi vapaaehtoinen viiden opintopisteen kurssi.

Voiko olla konservoinnin maisteri?

Nimitin jutun alussa tutkinto-ohjelmaa maisteritasoiseksi. Opintojen laajuuden perusteella se on sama kuin yliopiston maisteritutkinto ja tätä nimitystä vastuulehtorimme **Nina Robbins** myös käyttää. Metropolian verkkosivuilla tutkinto-ohjelman kuvauksessa sanotaan asia seuraavasti: ”Ylempi amk-tutkinto tuottaa saman yleisen kelpoisuuden julkiseen virkaan tai tehtävään kuin yliopistossa suoritettava ylempi korkeakoulututkinto”. Käytännössä tämä ei ilmeisesti ole ollut ainakaan jatko-opintojen kannalta näin ja yliopistomaailman tunnetusti vierastaa ammattikorkeakouluja. Kuitenkin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon nimitys englannin kielellä on sama kuin maisterin eli Master of ... , eli tässä

tapauksessa Culture and Art. Saa nähdä tuleeko tämä muuttumaan, varsinkin nyt kun tätä koulutusohjelmaa on uudistettu ja vetäjänä on ensi kertaa tohtorin tutkinnon omaava henkilö.

Uskon opinnoista ja opinnäytetöistä olevan hyötyä riippumatta jatko-opintomahdollisuuksista yliopistossa, ja näistä pääsette varmasti lukemaan lisää Konservaatoreiden tulevien numeroiden sivuilta. Tulen myös ottamaan yhteyttä aluevastuumuseoiden konservaatoreihin kysyäkseni miten paikallismuseotyötä tehdään muissa museoissa, joten tarkkailekaa postianne!

Kirjoittaja on koulutukseltaan huonekalukonservaatordi (AMK) ja työskentelee kuudetta vuotta Kuopion kulttuurihistoriallisessa museossa konservaatoreina vastuualueenaan kovat materiaalit. Hän aloitti YAMK-opinnot syksyllä 2023.

Lähteet:

Konservoinnin tutkintovastaava Kirsi Perkiömäki, sähköposti 8.9.2023

Metropolian verkkosivut
<https://www.metropolia.fi/fi/metropoliaasta/metropolian-tarina>
<https://www.metropolia.fi/fi/opiskelu-metropoliaassa/ylemmat-amk-tutkinnot/konservointi>

Museolaista:

Museoviraston tiedotteet museolaista, esim.
<https://www.museovirasto.fi/fi/ajankohtais-ta/uusi-museolaki-voimaan-1-1-2020-mikae-muuttuu-kulttuuriympaeristoeteta-evien-hoidossa>

Finlex, säädökset alkuperäisinä
(314/2019) <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190314>

TULIPALO TAIDEMUSEOSSA

Yöllä 26. heinäkuuta 2021 Porin taidemuseossa syttyi tulipalo. Palo alkoi museon takana olleesta kuorma-autosta, josta tuli tarttui nopeasti rakennuksen kattoon. Museorakennuksessa sijaitsi osa taidemuseon kokoelmista, noin 2000 teosta. Sekä museorakennuksen että taidekokoelmien vaurioiden korjaaminen on vuosia kestävä ja monivaiheinen työ.

TEKSTI JANITA NIEMINEN



Taidemuseorakennuksen tulipalon sammutus yöllä 26.7.2021.

Porin taidemuseon hallinnoimiin kokoelmiin kuuluu noin 4000 teosta. Noin puolet kokoelmista sijaitsee ulkoisessa taidevarastossa sekä sijoitettuna kaupungin toimitiloihin, mutta tulipalon aikana museorakennuksessa oli varastoituna lähes 2000 teosta. Tulipalo oli ensisijaisesti tarttunut taidemuseon länsipäädyn kattoon. Katon alla sijaitsi veistosvarasto, jossa säilytettiin veistosten li-

säksi myös tauluja. Palo saatiin rajattua, eikä se levinnyt muualle rakennukseen, mutta taidemuseon tilat kärsivät mittavista savuvaurioista. Katkorakenteiden sammutukseen käytettyä vettä valui veistosvarastoon ja osa teoksista kastui siitä huolimatta, että palokunta oli suojannut teoksia pressuilla. (Porin taidemuseo 2021, s. 17, 27)

Rakennuksen muissa tiloissa vauriot rajautuivat savuvahinkoihin. Veis-

tosvarastoa vastapäätä sijainneessa tauluvarastossa säilytettiin maalauksia sekä paperipohjaisia teoksia. Savua oli kulkeutunut myös museorakennuksen toimistotiloihin sekä näyttelyhalliin. Näiden tilojen ilmastoinnin raitisilman sisäänotto sijaitsi katolla paloalueen vieressä, joten ilmastointi oli imaissut savua sisään. (Porin taidemuseo 2021, s. 27) Edelleen syksyllä 2022 rakennuksen länsipäädyn tilat haisi-

vat voimakkaasti savulta.

Aloitin Porin taidemuseon konservattorina syksyllä 2022 ja pääasiallisena tehtävänäni on ollut organisoida tulipalossa vaurioituneiden teosten tarvittavat puhdistus- ja konservointityöt. Tässä artikkelissa kerron mitä kokoelmille on tapahtunut tulipalossa ja sen jälkeen. Tapahtumista ennen syksyä 2022 kerron museon muun henkilökunnan kertomien tietojen, vuoden 2021 toimintakertomuksen sekä muun dokumentoinnin pohjalta.

Taidekokoelmien ensiapu

Tulipaloyönä käynnistettiin veistosvarastossa olleiden taulujen evakuointi, jonka toteutti palokunta museonjohtaja **Anni Venäläisen** ohjeistamana. Teokset siirrettiin taidemuseon näyttelyhalliin. Aamulla 26. heinäkuuta aloitettiin jälkitorjuntatyöt. Kaikki kastuneissa tiloissa olleet teokset päätettiin evakuoida taidemuseorakennuksen Siipeen,

eli pienenpään näyttelytilaan, johon ei ollut päässyt savua, ja jossa oli oma erillinen ilmastointi. Siivessä ollut näyttely oli myös mahdollista purkaa nopeasti. Teosten siirtoon osallistui taidemuseon henkilökunnan lisäksi Satakunnan museon konservattorit **Kaisa Lindewall** ja **Jaana Seppälä**, esinekokoelmien amanuenssi **Hanna Jaakola**, maakuntatutkija **Akuliina Aartolahti**, rakennuskonservattori **Kalle Virtanen** ja projektityöntekijä **Mikael Leppäniemi**. Vesivahinkoja kärsineissä tiloissa olleiden 411:n teoksen siirtäminen saatiin valmiiksi kolmessa päivässä. (Porin taidemuseo 2021, s. 27)

Akuuttien evakuointi- ja jälkitorjuntatöiden jälkeen aloitettiin ensimmäiset toimenpiteet kokoelmien suojaamiseksi ja kunnon selvittämiseksi. Näihin sisältyi kastuneiden teosten kuivaus, kokoelmien vauriokartoitukset sekä savustuneessa tauluvarastossa tehdyt PAH-mittaukset. Mahdollisuusien mukaan kastuneita teoksia, pääasiassa veistoksia, kuivattiin puhtailla kankailla. Kuormalavoille levitettiin kankaita ja teokset asetettiin lavoille kuivumaan. Teoksia poistettiin myös kastuneista säilytyslaatikoista. Esineiden siirtoja, kuntoa ja kuivausprosessia dokumentoitiin valokuvaamalla.

Ensimmäisten viikkojen aikana perikonservattori **Anna Aaltonen**, maalauskonservattori **Nina Jolkkonen-Porander** ja veistoskokoelmien osalta taidekonservattori **Liisa Hel-le-Wlodarczyk** kävivät tarkastamassa kaikki mahdollisesti vaurioituneet teokset. Kastuneiden teosten pinnoissa oli nokea, sammutusveden aiheuttamia kalkkivalumia ja kosteuden aiheuttamia muita muutoksia. Lisäksi yöllä tehdyn evakuoinnin takia joidenkin teosten kehyksiin oli tullut nokisia sormenjälkiä. Alustavien arvioiden mukaan vauriot eivät kuitenkaan olleet täysin peruuttamattomia, eikä yksikään teos ollut tuhoutunut. Museon kokoelma-amanuenssi **Jasmin Lehtiniemi** kirjasi veistosvarastossa olleisiin teoksiin kohdistuneet riskit, esi-



Veistosvarastosta evakuoituja teoksia kuivumassa.

▼▼
Kastuneiden teosten pinnoissa oli nokea, sammutusveden aiheuttamia kalkkivalumia ja kosteuden aiheuttamia muita muutoksia.



Nokiset sormenjäljet maalauksen reunassa yöllisen evakuoinnin jäljiltä.

merkiksi jos tietylle teoshyllylle oli tullut vettä.

Tauluvarastossa säilytettiin verkkoseinissä maalauksia sekä kehystettyjä paperipohjaisia teoksia. Varastossa säilytettiin myös grafiikanlehtiä laatikostoissa. Tauluvarastossa olleista teoksista päätettiin teettää PAH-mittauksia. PAH-mittausten tavoitteena oli saada tietoa savuvaurioiden vakavuudesta, erityisesti sellaisista teoksista, jotka ovat olleet tulipalon aikana suojassa, eli joko kehystettynä kuvasuojan sekä taustasuojan kanssa tai suljetuissa laatikostoissa. PAH-yhdisteitä muodostuu orgaanisten materiaalien epätäydellisen palamisen seurauksena, ja osa yhdisteistä on syöpää aiheuttavia. Mittaukset tehtiin viidestä paperipohjaisesta teoksesta. Testauksen toimitti *Eurofins Expert Services Oy* ja analyysit tehtiin Työterveyslaitoksella. PAH-mittausten lisäksi teoksissa otettiin aistinvaraiset näytteet, eli 18 henkinen testipaneeli arvioi teoksista saatujen näytteiden hajua. Testipaneelin arvioiden mukaan näytteiden haju on ollut hyväksyttävä, eikä savun haju tullut esille kuin kerran. PAH-analyyseissä kaikki tulokset olivat alle määritysrajan.

Ionisoida vai ei?

Museorakennukseen oli viety ionisointilaitteita tulipaloyönä, ilmeisesti palokohteen standarditoimenpiteenä hajuhaittojen minimoimiseksi. Koska museon henkilökunnalla ei ollut tietoa ionisoinnin riskeistä taidekokoelmille, päätettiin ionisaattorit sammuttaa kolme päivää myöhemmin tauluvarastosta ja kaksi viikkoa myöhemmin hallista. Ionisoinnissa huoneilmassa olevat hiukkaset varataan sähköisesti, jolloin ne siirtyvät pois huoneilmasta ja kiinnittyvät pintoihin, minkä lisäksi hiukkaset voivat kiinnittyä toisiinsa ja muodostaa suurempia partikkeleita (THL 2023; Ranta-Aho 2023). Ionisoinnin jälkeen



Veistosvarastossa astioihin kerääntynyttä nokivettä.

kaikki pinnat täytyy siis puhdistaa, sillä ilmassa olevat hiukkaset eivät poistu vaan siirtyvät pintoihin. Ionisoinnin riskeiksi ilmoitetaan otsonin sekä ultrapienten hiukkasten syntyminen (THL 2023). Joka tapauksessa ionisoinnin vaikutuksesta materiaaleihin tai käytöstä museokokoelmien yhteydessä ei tunnu löytyvän juurikaan tietoa. Sen sijaan aiemmin suositun otsonoinnin haitallisuudesta on ilmestynyt jonkin verran tutkimustietoa (esim. THL 2021). Ionisoinnin turvallisuudesta ei vaikuttanut olevan yksimielistä käsitystä museotalalla, joten Porin taidemuseossa päädyttiin ratkaisemaan asia varovaisuuden kautta ja ionisointi hylättiin.

Ilmastointi ja olosuhteet

Museorakennuksen taidevarastojen ilmastointilaitte kytkettiin pois käytöstä heti tulipalon jälkeen. Ilmastointi käynnistettiin uudestaan 29.7. eli kolme päivää myöhemmin, sillä tauluvarastossa oli edelleen teoksia. Näyttelytilojen erillistä ilmastointia ei sammutettu, kunnes todettiin, että ilmanvaihtokanavissa ja suodattimissa saattaa olla nokea. Näyttelytilojen ilmastointikanavat

puhdistettiin noin viikon kuluttua tulipalosta. Tässä vaiheessa oletettiin edelleen, että museo saataisiin auki pian, kunhan näyttelytiloista saataisiin poistettua savun haju. 20.8.2021 todettiin, että tuulettaminen ei riitä, ja rakennus joudutaan kunnostamaan ja museo sulkemaan remontin ajaksi.

Yhdeksi lisäriskiksi kokoelmille muodostui yleinen ilmankosteuden nouseminen sekä varastoissa että näyttelytilassa. Tulipalon sammutuksessa rakennukseen valui sisälle vettä ja rakenteet kastuivat. Dataloggerien tietojen perusteella veistosvarastossa nousi tulipaloyönä suhteellinen ilmankosteus korkeimmillaan 91 %:iin. Tauluvarastossa heinäkuun keskiarvo oli ollut 58 % RH ja loggerin tiedoista voidaan havaita kosteuden alkaneen nousta noin 02.00 yöllä tulipaloyönä. Korkeimmillaan tauluvaraston RH saavutti 66,6 %. Näyttelyhallissa data-loggereiden tietojen perusteella suhteellisen ilmankosteuden keskiarvo heinäkuussa on ollut 60 % ja tulipaloyönä kosteus nousi korkeimmillaan 72,9 % RH. Halliin oli kannettu alkuvaiheessa kastuneita teoksia turvaan. Lisäksi hallissa voidaan havaita ilmanvaihtokanavien puhdistusten ajalta lämpötilojen ja suhteellisen ilmankosteuden vuorokautista tavallisesta poikkeavaa vaihtelua.

Väliaikaisvaraston rakentaminen ja varastomuutto

Tulipalossa olleita teoksia varten oli suunniteltava ja rakennettava varasto, jossa olisi tilat teosten tarkastamista ja puhdistamista varten. Tila löytyi syyskuussa 2021, ja varaston muutostyöt taidevarastoksi aloitettiin varsinaisesti tammikuussa 2022. Varastotila jaettiin kahteen osaan: likainen puoli ja puhdas puoli. Likaisen puolen sisälle on rakennettu erillinen konservointitila, jossa on koneistettu ja säädettävä ilmastointi.

Teosten suunniteltiin kulkevan likaiselta puolelta puhdistuksen kautta puhtaalle puolelle varastoitavaksi. Noki- ja hajuhaittojen vakavuudesta ei voitu olla varmoja, joten haluttiin minimoida puhdistettujen teosten kon-

taminaatoriski. Puhtaalle puolelle valmistettiin verkkoseinät ripustettavia teoksia varten ja koottiin varastohyllyjä pienoisveistoksille sekä kuormalavoille. Likaiselle puolelle rakennettiin eri kokoisia varastohyllyjä. Erityistä päänvaivaa ovat tuottaneet poikkeuksellisen suuret teokset, joille rakennettiin kuormalavahyllyyn vanerista hyllyköt, joihin teokset saataisiin turvallisesti odottamaan puhdistusta.

Väliaikaisen taidevaraston valmistaminen oli pitkä ja hankala prosessi. Varastotilojen rakentaminen aloitettiin siis tammikuussa 2022. Elokuussa 2022 varastotilat olivat suurimmaksi osaksi valmiit. Enää puuttui käyttöönottotarkastus ja -siivous. Syksyn aikana tiloihin tehtiin vielä pieniä korjauksia ja varaston kahvihuoneeseen teetettiin keittiökalusteet. Konservointitilaa varten alettiin hankkia ka-

lusteita, työvälineitä ja materiaaleja. Porin taidemuseossa ei ollut aikaisemmin ollut konservaattoa, joten konservointitilan rakentaminen aloitettiin nollassa. Väliaikaisen taidevaraston remontoinnissa oli mukana monta erillistä toimijaa, ja kommunikaatiokatkosten takia tilojen käyttöönotto viivästyi. Tilat saatiin viimein käyttöön joulukuun lopussa 2022, eli noin 1,5 vuotta tulipalon jälkeen.

Taidevaraston muutto aloitettiin tammikuussa 2023 ja saatiin valmiiksi maaliskuussa. Taidevaraston grafiikanlaatikostojen sisältöä oli jo pakattu edellisen vuoden aikana hapotettiin pahvilaatikoihin muuttoa varten, mutta työtä oli vielä jäljellä. Loput laatikostot tyhjennettiin ja tauluvaraston verkkoseinissä tähän asti riippuneet teokset pakattiin. Lisäksi päästiin viimein siirtämään Siiven näyttelytilaan evakuoituid teokset.

Evakuoituid veistoskokoelmat väliaikaisessa taidevarastossa odottamassa tutkimuksia.



Valokuva: Janita Nieminen/Porin taidemuseo

Kokoelmien puhdistus päästään aloittamaan

Maaliskuussa 2023 saatiin kaikki evakuoitavat teokset uuteen väliaikaisvarastoon odottamaan toimenpiteitä. Kokoelmien konservointityöt olivat aloitettu jo aiemmin museon ulkopuolisten konservaatto-reiden avulla. Noin 40 veistosvarastos-
sa ollutta paperiteosta oli kastunut. Heti tulipalon jälkeen paperikonservaattori Anna Aaltonen kävi Porissa tarkastamassa teokset. Samalla kastuneet paperiteokset otettiin pois kehyksistä ja jätettiin kuivumaan ilmastavasti. Onneksi voitiin todeta, että kehykset ja kehyskartongit olivat suojanneet teoksia hyvin, ja kosteusvauriot itse teoksissa olivat jääneet vähäisiksi. Paperiteoksissa havaittiin pääasiassa kosteuden aiheuttamaa aaltoilua, ja vain muutamiin teoksiin oli syntynyt varsinaisia kosteuden aiheuttamia tahroja. Lisäksi joissakin näyttelyripustuksessa olleissa teoksissa havaittiin taustapahvien aaltoilua sekä taustalla olevien liimapaperien irtoamista. Ilmiölle ei ole löytynyt muuta selitystä kuin ilmankosteuden yhtäkkäinen nouseminen, ja tulipalon jälkeiset epätaaiset olosuhteet, sillä teokset oli konservoitu vuosi aikaisemmin.

Veistosvarastossa kastuneissa maalauksissa vauriot olivat selviä, ja osa maalauksista oli täysin kalkkiroiskeiden peittämiä. Jotkin teokset olivat kastuneet niin voimakkaasti, että väripinta oli alkanut irtoamaan. Kastuneiden maalausten kanssa ovat työskennelleet maalauskonservaattori Nina Jolkkonen-Porander sekä Poriin kesätöihin tullut maalauskonservoinnin opiskelija **Johanna Nikander**. Kastuneet teokset on puhdistettu ja konservoitu. Tähän mennessä ainoastaan muutaman teoksen kohdalla on todettu kosteusvauriot niin hankaliksi, että teosten konservointi esittelykuntoon ei ole välttämättä mahdollista.

Kastuneet veistokset ovat olleet
pääosin kosteutta sietäviä materiaale-

Kastuneet veistokset ovat olleet pääosin kosteuttasietäviä materiaaleja kuten pronssia ja graniittia. Joukossa on kuitenkin monenlaisia materiaaleja [...]. Alustavan arvion mukaan vauriot ovat vähäisiä ja teosten kuivaaminen heti tulipalon jälkeen on minimoinut vahingot.

ja kuten pronssia ja graniittia. Joukossa on kuitenkin monenlaisia materiaaleja, kuten vaneria, puuta, terästä ja muovimateriaaleja. Alustavan arvion mukaan vauriot ovat vähäisiä ja teosten kuivaaminen heti tulipalon jälkeen on minimoinut vahingot. Kokoelmat sisältävät toki myös hyvin monimateriaalisia ja rakenteeltaan haastavia teoksia, joiden puhdistuksessa ja menetelmissä täytyy käyttää aika paljon harkintaa.

Vain savulle altistuneiden teosten vaurioiden arvioiminen on ollut yksi kinkkisimmistä kysymyksistä. On selvää, että kaikkiin tiloihin on tullut savua tulipalon aikana, mutta selvää nokilaskeumaa ei ole ollut kuin veistosvarastossa. Kaikki tilat olivat kuitenkin voimakkaasti savun hajuisia. Savualtistuneissa teoksissa ei ole silminnähtävää nokea pinnassa. PAH-testit viittaisivat siihen, että nokea ei ole päässyt suojattuna olleiden teosten pinnoille merkittäviä määriä. Nokipartikkeleita voi kuitenkin olla teosten pinnoilla ja tauluvarastossa on havaittu nokea esimerkiksi vetolaatinkostojen päällä.

Lähtökohtaisesti kaikki savulle altistuneet esineet tulisi ensin imuroida mahdollisimman pian ja ylimääräistä käsittelyä välttää. Noki on hapanta ja saattaa aiheuttaa muutoksia materiaaleihin pitkällä aikavälillä. Esineiden käsitteleminen voi työntää nokipartikkelit tiukemmin kiinni pintoihin.

(Bolstad-Johnson, 2010)

Kahden tuhannen teoksen evakuoimistilanteessa toki käsitteilyä on vaikea välttää ja väliaikaisvaraston valmistumisen merkittävät viivästykset ovat lykänneet teosten puhdistusta. Savuvaurioita käsiteltäessä on otettava huomioon myös työturvallisuus, sillä jotkin noen yhdisteet ovat syöpää aiheuttavia. Työssä tulisi käyttää hengityssuojainta ja suojakäsineitä.

Kesän 2023 aikana taidemuseolla tehtiin savualltistuneille teoksille koe-
puhdistuksia ja alustavien puhdistus-
ten perusteella teosten pinnoissa ole-
vien likakerrosten taso vaihtelee. Osa
pinnoista oli täysin puhtaita ja osassa
oli merkittävä määrä likaa ja nokea.
Likapinta voi toki koostua osin myös
ennen tulipaloa pinnalle kertyneestä
pölystä. Vaikuttaisi siltä, että vauriot
eivät ole niin vakavat kuin aluksi pe-
lättiin, mutta jokainen teos on tarkas-
tettava mahdollisten vaurioiden totea-
miseksi. Lähtökohtana on, että savu-
alltistuneet teokset imuroidaan
HEPA-suodattimella varustetulla imu-
rilla ja sen jälkeen arvioidaan muiden
toimenpiteiden tarve. Kuitenkin näin
valtavan teosmäärän kanssa koitetaan
välttää ylimääräistä työtä ja puhdis-
tustoimenpiteet mitoitetaan kunkin
teoksen tilanteen mukaan ja esim.
noin 600 teosta, joissa on ollut tulipa-
lon aikana suojalasi sekä taustasuoja,
on pyyhitty kehyksineen mikrokuitu-
liinoilla.

Opittua ja huomioita

Tulipalon syttyminen taidemuseos-
sa ja kokoelmavarastoissa on yksi
pahimmista kauhuskenaarioista,
mitä museotyössä voi kuvitella.

Palossa vaurioitui tai savulle altistui
1200 teosta, mikä on merkittävä mää-
rä. Samalla taidemuseorakennus vau-
rioitui pahasti ja museo on ollut suljet-
tuna vuoden 2023 alusta lähtien ja py-
syy suljettuna vielä vuoden 2024.

Tulipalo oli todennäköisesti tahallaan
sytytetty (museon kuorma-autosta),
mutta tekijää ei ole löydetty. Tällä het-
kellä kokoelmatyö keskittyy kokoelmi-
en tarkastamiseen ja kunnostamiseen,
ja kokoelmapalvelut on jouduttu sul-
kemaan.

Tulipalossa menetettiin lähes kaikki pakkauskas materiaalit, mikä vaikeutti ensimmäisten päivien evakuoitintoita. Onneksi korttelin päässä olevasta Satakunnan museosta saatiin apua ja tarvikkeita. Palon jälkeisten vaiheiden dokumentointiin olisi ollut järkevää saada ulkopuolinen henkilö, sillä niin

suuren kriisin keskellä museon työntekijät ovat olleet ylikuormittuneita, eikä oman työn dokumentointi ole ollut helppoa tai aina edes mahdollista. Alkuvaiheessa tieto tulipalon vakavuudesta ja seurauksista vaihteli, joten toiminta oli lähinnä reaktiivista ja esille tulevien ongelmien ratkaisua. Heti tulipalon jälkeen todettiin katon olevan auki niin, että huonon sään sattuessa myös tauluvarastoon olisi voinut päästä sadevettä. Teoksille jouduttiin tekemään pikainen arvoluokitus, sillä sellaista ei ollut valmiiksi, ja arvokkaimmat teokset evakuoitiin varastosta. Väliaikainen katto saatiin rakennettua varastojen ylle muutamassa päivässä. Palokunta oli joutunut hajottamaan rakennuksen ulko-ovet ja muita ovia, joten rakennukseen palkattiin ympärivuorokautinen vartiointi.

Tulipalon sattuessa etuna oli se, että palo saatiin rajattua nopeasti pienelle alueelle ja teokset pystyttiin evakuoimaan rakennuksen sisällä. Palokunta oli tilanteen tasalla ja tiesi rakennuksen taidevarastosta, joten sammutusveden käyttöä rajoitettiin ja

tulipaloo rajattiin mm. purkamalla kattoa. Museo sai nopeasti apua Satokunnan museolta sekä muilta konservaattoreilta kriisitilanteessa. Vaikka osa kokoelmista kärsi sekä noki- että kosteusvauriota, tuho on ollut pientä siihen nähden, mitä olisi voinut käydä. Varastojen tyhjentäminen, pakkaaminen ja siirtäminen oli kuukausien työ. Pakkausmateriaaleja, kuormalavoja, teoslaatikoita ja lisätyövoimaa on tarvittu paljon. Paljon teoksia onkin saatava käsiteltäviksi ja siirrettäviksi varaston puhtaalle puolelle. Edessä on kuitenkin edelleen valtava työ sekä maalaus- että veistoskokoelmien parissa.

Janita Nieminen

Kirjoittaja on koulutukseltaan esinekonser-
vaattori (AMK), joka työskentelee Porin taide-
museon taidekokoelman konservaattona.

Lähteet:

Bolstad-Johnson, D. (2010) The Hidden Hazards of Fire Soot, AIC News 35(5), s. 3–5. Saatavilla: https://www.culturalheritage.org/docs/default-source/publications/periodicals/newsletter/2010-09-sept-aicnews.pdf?sfvrsn=5e3068a1_9

Porin taidemuseo (2021) Toimintakertomus 2021.

Ranta-aho, I. (2023) Ionisointi ei pysty ihmeisiin – menetelmä on turvallinen, mutta tehoton ratkaisu sisäilmaongelmiin, Meillä kotona 14.4.2023.
<https://www.meillakotona.fi/artikkelit/ionisointi>

Terveystieteiden tutkimuskeskus (2023) Miten voin turvata rakennuksen käytön ja kuinka siivoan korjauksen jälkeen?
<https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/sisailma/miten-voin-turvata-rakennuksen-kayton-ja-kuinka-siivoan-korjauksen-jalkeen->

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2021) Otsonointi on terveydelle haitallista, eikä sillä pystytä poistamaan kosteus- ja homevauriota.

<https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/-/otsonointi-on-terveydelle-haitallista-eika-silla-pystyta-poistamaan-kosteus-ja-homevauriota>

POHJOISMAISEN KONSERVAATTORILIITON SUOMEN OSASTO RY



SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN KEVÄTKOKOUS

24.4.2023 klo 16
Bryggman-sali, Turun linna

PÖYTÄKIRJA

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 16.07

2 Kokouksen järjestäytyminen

Valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri, 2 pöytäkirjantarkastajaa ja 2 ääntenlaskijaa

Päätös: Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin **Sini Oksanen**

Sihteeriksi valittiin **Sanna Sinervo**

Pöytäkirjantarkastajiksi ja ääntenlaskijoiksi valittiin **Marleena Vihakara** ja **Anniina Hatakka**

3 Osanottajien toteaminen ja valtakirjojen tarkastaminen

Päätös: Kokouksessa oli läsnä 16 henkilöä. Osallistujat on lueteltu liitteessä 1. Yksi jäsen osallistui kokoukseen etäyhteydellä.

4 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Päätös: Kokouksesta on ilmoitettu kirjallisesti jäsenille sähköpostitse 14 vuorokautta ennen kokousta. Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

5 Kokouksen esityslistan hyväksyminen

Päätös: Kokouksen esityslista hyväksyttiin

6 Ilmoitusasiat

Yhdistyksen talous

- PKL:n tilinpäätös tilikaudelta 2022 hyväksyttiin tilintarkastuksessa ongelmitta. Kirjanpitäjänä toimi Tilitoimisto Mansikka ja tilintarkastuksesta huolehti Tilintarkastusyhteisö Soinio & Co. Tilinpäätöksen tulos oli 8 018,72 € alijäämäinen ja tase 13 829,91 €. Koska PKL on voittoa tavoittelematon yhdistys, edellisten vuosien ylijäämää on haluttu saada käytettyä maltillisesti. Taloustilanne on siis vakaa. Tilikauden 2022 tulot ovat pääasiallisesti koostuneet yhdistyksen jäsenmaksuista sekä Konservaaattori-lehden tuotoista. Yhdistykselle myönnettiin myös OKM:n apuraha syksyn koulutuspäivien järjestämiseen. Toinen pienempi apuraha saatiin Svenska Kulturfondetilta. Jonkin verran tuloja saatiin myös Konservaaattori-lehden mainoksista sekä 2022 koulutuspäivien ei-jäsen-osallistujien osallistumismaksuista. Menoeristä suurimmat olivat koulutuspäivät, Konservaaattori-lehti sekä E.C.C.O:n ja NKF:n kulut. Tilikaudella toteutettiin myös jäsenkysely, joka oli suurempi yksittäisen kuluerä. Menoissa on myös yhdistyksen postikuluja, yhdistyksen sääntömääräisten kokousten ja hallituksen kokousten kuluja. Menoeriä on tullut myös pankki- ja postikuluista, jotka ovat nousseet aiemmista tilikausista maailmantaloudellisen tilanteen vuoksi. Myös tilintarkastuksen kulut olivat nousseet.

E.C.C.O.

- E.C.C.O:n taholta ei ole suuremmin päivitettävää, CHARTER-tyo jatkuu. Yleiskokous järjestetään 21.5. Roomassa, kokoukseen osallistuu **Anni Tuominen**. Yleiskokouksesta kirjoitetaan Konservaaattorilehteen.

EuNo

- Yhdistyksen puheenjohtajana jatkaa hallintojohtaja **Kirsi Moisander** ja varapuheenjohtajana arkkitehti **Tapani Mustonen**. Osa EuNoFin hallituksen jäsenistä, mukaan lukien PKL:n edustaja **Katariina Ruuska-Jauhijärvi**, osallistui marraskuun lopulla Europa Nostran pohjoismaisten sekä Viron edustajien kanssa yhdessä Tallinnassa pidettyyn kokoukseen. Kokoon tumisen tarkoituksena oli keskustella Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteisen Nordic Hubin perustamisesta. Yhteistyö sai kannatusta kokoontumisen kaikilta osallistujamailta. EuNoFin hallituksen kevään kokouksessa päätettiin jatkaa Nordic Hubin valmisteleminen jatkamista.

CEN

- Riitta Koskivirta** on toimittanut kevätkokoukseen Kulttuuriperinnön vaaliminen -standardisointiryhmän SR216 toimintakertomuksen 2022. SR216 kokoontui 3 kertaa vuoden 2022 aikana. Ryhmän puheenjohtajana vuonna 2022 toimi **Elisa Heikkilä**, ja työryhmässä oli 7 jäsentä. SR216 on osallistunut aktiivisesti CEN/TC 346 *Conservation of cultural heritage* -toimintaan, vastannut lausuntopyyntöihin ja ottanut kantaa muihin kyselyihin.

MoK-lehti

- Artikkelien haku on päättynyt 15.4.2023 ja lehteen on vastaanotettu 6 artikkelia seuraavaa numeroa varten, joita käsitellään 29.5. MoK-lehden tapaamisessa Helsingissä.

Konservaaattoriliiton lehti

- Kevään nro on jo saapunut jäsenille ja muille tilaajille. Syksyn numeron juttuideoita aletaan pian kerätä jo loppukevään aikana. Lehdessä on tarvetta lisähenkilöstölle, ainakin toinen taittaja ja toimitus kaipaavat lisäresursseja. Lehti kaipaa myös palautetta.

Työryhmät:

- Kunta-alan työryhmä järjesti konservaaattorien palkka- ja urakyselyn vuonna 2022. Kyselyn tulokset olivat laajat ja informatiiviset, mutta tulosten analysointiin ja purkamiseen menee aikaa. Tulosten hyödyntäminen olisi kuitenkin tärkeää, ja siihen on syytä panostaa tulevaisuudessa. Yhteistyö MAL:n kanssa on jatkossa erityisen tärkeää. Muilla työryhmillä (AHA, paperi) ei ole ollut toimintaa, mutta työryhmillä on tahtotilaa uudelleen järjestäytyä korona-ajan jälkeen ja aloittaa toiminta uudelleen. Työryhmien toiminnasta pitäisi viestiä jäsenistölle enemmän, jotta useammalla olisi mahdollisuus osallistua ryhmien toimintaan.

7 Vuoden 2022 toimintakertomus

Puheenjohtaja **Sini Oksanen** esittelee yhdistyksen toimintakertomuksen vuodelta 2022.

Esitys: Esitettiin vuoden 2022 toimintakertomus hyväksyttäväksi.

Päätös: Hyväksyttiin vuoden 2022 toimintakertomus.

8 Vuoden 2022 tilinpäätös

Puheenjohtaja **Sini Oksanen** esittelee yhdistyksen tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen.

Esitys: Esitettiin vuoden 2022 tilinpäätös hyväksyttäväksi.

Päätös: Hyväksyttiin vuoden 2022 tilinpäätös.

9 Vastuuvapauden myöntäminen

Esitys: Myönnetään vastuuvapaus viime vuoden hallitukselle

Päätös: Myönnettiin vastuuvapaus vuoden 2022 hallitukselle

10 Jäsenhakemukset

Jäsenasiainsihteeri **Emmi Kaartinen** esittelee kokoukselle jäsenasiat

Yhdistyksestä on hakenut eroa 6 henkilöä

Jäsenluokan muutosta on hakenut 3 henkilöä

Uusia jäsenyyksiä on hakenut 4 henkilöä (2 varsinaista jäsenyyttä, 2 opiskelijajäsenyyttä)

Jäsen tilanne kevätkokouksessa 24.4.2023 jäsenyyksien vahvistamisen jälkeen:

284 jäsentä, joista

153 varsinaista jäsentä

96 opiskelijajäsentä

19 eläkeläisjäsentä

3 kunniajäsentä

5 yhteisökannattajajäsentä

8 liitännäisjäsentä

Päätös: Jäsenhakemukset hyväksyttiin. Yhdistyksen jäsenmäärä muutosten jälkeen 284 jäsentä

11 Muut asiat

Ei muita asioita.

12 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 17.24

POHJOISMAISEN KONSERVAATTORILIITON SUOMEN OSASTO ry

NORDISKA KONSERVATORFÖRBUNDET FINLAND rf

NORDIC ASSOCIATION OF CONSERVATORS FINNISH SECTION ra



TOIMINTAKERTOMUS 2022

Pohjoismaisen konservattoriliiton Suomen osasto ry (PKL) on Nordiska konservatorförbundetin (NKF) vuonna 1963 perustettu jäsenjärjestö. Pohjoismaiden osastojen välisenä yhteistyöelimenä toimii Liittoneuvosto, joka muodostuu kunkin maan puheenjohtajasta ja liittoneuvoston puheenjohtajasta. NKF:lla on Pohjoismaissa yhteensä noin 1200 jäsentä. Konservattoriliitto toimii eri konservointialojen ja museoalan yhdysseitienä. Yhdistyksen tarkoituksena on seurata alan koulutusta, sekä edistää konservointityön kehitystä ja konservattoreiden ammattipätevyyttä. Yhdistys pyrkii osaltaan valvomaan ammattikunnan sosiaalisia etuja ja konservaattori-nimikkeen käyttöä.

Konservattorin ammattinimikkeen suojauksen osalta voidaan todeta, että tutkintonimike "konservaattori AMK" on opetusministeriön päätöksellä suojattu. Sen sijaan konservaattori-nimikkeen käyttöä tehtävänimikkeenä ei ole millään tavoin rajattu, eikä ole olemassa järjestelmää, joka estäisi asiantuntematonta henkilöä puuttumasta kulttuurihistoriallisesti merkittäviin kohteisiin. Tilanteen selkiinnyttäminen eurooppalaisella tasolla on myös European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations:n (E.C.C.O.) tärkeimpiä päämääriä. PKL on E.C.C.O.:n täysjäsen.

JÄSENISTÖ

Yhdistyksellä oli vuoden 2022 lopulla yhteensä 287 jäsentä, joista 156 varsinaista jäsentä, 98 opiskelijajäsentä, 17 eläkeläisjäsentä, 3 kunniajäsentä, 5 yhteisökannattajajäsentä ja 8 liitännäisjäsentä. Uusia opiskelijajäseniä liittyi vuoden aikana yhdistykseen 12. Uusia varsinaisia jäseniä hyväksyttiin 2. Opiskelijajäsenistä 3 hyväksyttiin varsinaisiksi jäseniksi ja 1 varsinainen jäsen siirtyi eläkeläisjäseneksi. Yhdistyksestä erosi 8 jäsentä. Maksamattomien jäsenmaksujen vuoksi ei erotettu yhtään jäsentä.

Yhdistyksen hallitus piti vuonna 2022 kaksitoista kokousta, joista seitsemän oli etäkokouksia (Teams), kolme sähköposti-kokouksia, yksi WhatsApp-kokous ja yksi lähikokous. Hallituksen puheenjohtajana toimi **Nina Jolkkonen-Porander** ja varapuheenjohtajana **Anni Tuominen**, hallituksen jäsenenä **Satu Haapakoski**, **Elviira Heikkilä**, **Toomas Mäelt**, **Sini Oksanen**, **Helena Salo**, **Riina Uosukainen** ja opiskelijajäsenenä **Kristiina Kuisma**. Hallituksen kokouksissa puhetta johti hallituksen puheenjohtaja. Yhdistyksen hallituksen sihteerinä toimi **Sanna Sinervo**, jäsenasiainsihteerinä **Karoliina Hämäläinen**, tiedottajana **Emilia Laaksovirta**, taloudenhoitajana **Maria Enqvist**.

Yhdistyksen 2022 tilien tarkastajina toimivat Oy Soinio & Co ja toiminnantarkastajana **Mari Lenck**.

VUOSIKOKOUKSET JA KOULUTUSPÄIVÄT

Konservattoriliitolla oli kaksi sääntömääräistä kokousta, joista ensimmäinen pidettiin keväällä Bio Rexin tiloissa Helsingissä 28.4.2022. Yhdistyksen syyskokous pidettiin 7.10.2022 Vantaalla Ilmailumuseon tiloissa. Kokouksiin sai osallistua myös etänä valtioneuvoston koronaviruspandemian vuoksi säätämän erillislain nojalla.

Kevään koulutuspäivän aihe oli *Digitaalinen kulttuuriperintö*, ja se järjestettiin Bio Rexissä 28.4. Koulutuksessa pohdittiin, mitä digitaalinen kulttuuriperintö on, miksi se on merkityksellistä ja miten sitä voisi lähestyä konservattorin näkökulmasta. Tapahtumaan oli mahdollista osallistua myös etäyhteyden kautta.

CSC:n PAS-palveluiden edustaja **Kimmo Koivunen** ja Kansalliskirjaston **Aija Vahtonen** kertoivat digitaalisten aineistojen pitkäaikaissäilytyksestä ja arkistoinnista. Tutkija **Niklas Nylund** Suomen pelimuseosta kertoi peleistä kulttuuriperintönä, MEHI-hanketta esitteli **Tuuli Penttinen-Lampisuo** ja case studyna taiteilija **Heidi Tikka** kertoi interaktiivisen videoins-tallaationsa *Mother, Child* (2000) konservoinnista. Tauon jälkeen Kunsthau Zürichin mediataiteen konservaattori **Eléonore Bernard** ja av-tekniikko **Tony Kranz** kertoivat mediataiteen dokumentoinnista ja tallentamista *A Framework for the Systematic Recording of Media Artworks and their Generational Changes at the Kunsthau Zürich* -esityksessään. Myös Metropolian opiskelijat kertoivat oman näkökulmansa mediataiteen konservoinnin osaamistarpeista, puhumassa olivat **Saija Niemi**, **Helmi Palonen**, **Nea Kujala**, **Tiina Juuti** ja **Viivi Areva**. Loppupäivän ohjelmasta vastasi **Tapani Joelsson**, tietotekniikan historian harrastaja Kasettilamerit-yhdistyksestä esityksellään joka käsitteli ohjelmistojen taltiointia ja datan ongelmia, sekä digiarkeologi **Adam Oszaczk**y Apple-käyttäjät ry:stä, joka esitteli emulaattoreiden toimintaa live workshoppi-na Bio Rexin salissa.

Paikalle saapui 57 jäsentä ja sitä seurasi etänä noin 30 henkilöä.

Konservaattoriliiton syksyn kaksipäiväiset koulutuspäivät järjestettiin 6.-7.10.2022 Ilmailumuseon auditoriossa Vantaalla. Aiheena oli *Kulttuuriperinnön suojele kriisien keskellä*, ja aiheen eri osa-alueilta saatiin kuulla lukuisia asiantuntijoiden puheenvuoroja. Ensimmäisenä päivänä museoviraston erikoisasiantuntija **Stefan Wessman** puhui ilmastomuutoksen aiheuttamista haasteista kulttuuriperinnölle UNESCO:n näkökulmasta. Helsingin taidemuseo HAMin julkisen taiteen konservaattori **Polina Semenova** käsitteli suurikokoisten julkisen taiteen teosten turvaamista kriisitilanteessa ja sen haasteita kaupunkiorganisaation näkökulmasta. FT, tekstiilikonservaattori (YAMK) **Heidi Wirilander** teki katsauksen historiaan aiheella *Kokoelmien turvallisuus ja onnettomuudet - Näkökulmana Suomessa vuosina 1990-2010 tapahtuneet onnettomuudet kulttuuriperintökohteissa*. The Blue Shield -verkoston puheenjohtaja **Peter Stone** esitteli organisaation kansainvälistä toimintaa kulttuuriperinnön suojelemiseksi. Toisena päivänä ICCROMin projektijohtaja, konservaattori **Aparna Tandon** puhui käytännön työstä kriisin aikana ja jälkeen esitellen tosielämän esimerkkejä ympäri maailmaa. Tandon käytti toisen puheenvuoron kertoen kriisiin valmistautumisesta ja siihen saatavilla olevista työkaluista. Tampereen museon kokoelmapäällikkö **Suvi-Mari Eteläisen** puheenvuorossa tutustuttiin Tampereen ulkoveistosten suojakupuihin. Puheenvuorojen lisäksi molempina päivinä toteutettiin aiheeseen liittyvää workshopia, jonka suunnittelusta ja toteutuksesta vastasi Haminan kaupungin museoiden konservaattori **Saija Niemi**, ja käytiin yhteistä ohjattua keskustelua restauroinnin etiikasta.

Syksyn koulutuspäiville osallistui yhteensä 131 henkilöä, joista noin puolet osallistui tapahtumaan etänä.

TIEDOTUS

Yhdistys julkaisee Konservaattori-lehteä, joka toimii sekä yhdistyksen tiedotuskanavana että jäsenten ammatillisen tiedon ja kokemusten jakokanavana. Lehdestä ilmestyi vuoden aikana 2 numeroa, numerot 138 ja 139. Vuonna 2022 lehden molempia numeroita painettiin 300 kpl. Lehden työryhmässä olivat **Anniina Hatakka**, **Elviira Heikkilä** ja **Elina Wirkkala**. Työryhmä vastaa yhdessä lehden toimitustyöstä, taitosta sekä muista lehden toimintaan liittyvistä asioista. Lehti ilmestyi myös sähköisenä konservaattoriliiton nettisivuilla. Jäsenlevityksen lisäksi lehteä lähetettiin vapaakappaleina yhteistyötahoille.

Yhdistys julkaisee yhdessä Pohjoismaisen konservaattoriliiton muiden jäsenosastojen kanssa kerran vuodessa ilmestyvää MOK-lehteä (*Meddelser om konservering*). Lehti on konservointialan tieteellinen julkaisu, jossa ilmestyneistä artikkeleista kaikki ovat vertaisarvioituja. Lehden Suomen osaston yhteyshenkilönä toimi **Kristiina Kuisma**. Lehti julkaistaan sähköisenä osoitteessa www.nordiskkonservatorforbund.org/.

Yhdistyksen verkkosivuilla www.konservaattoriliitto.fi jaetaan tietoa konservoinnista ja Konservaattoriliitosta. Sivuilta löytyy lisäksi konservointipalveluja tarjoavien jäsenten yhteystietoja. Verkkosivuilla on myös jäsensivusto, jonka kautta jäsenet pääsevät päivittämään yhteystietonsa ja yhdistys voi tiedottaa jäseniään. Yhdistysavain-palvelun kautta käytössä olevan sivuston kautta pidetään yllä myös yhdistyksen jäsenrekisteriä. Yhdistys lähettää jäsenille tarpeen mukaan yhdistyksen toimintaan liittyviä tiedotteita sähköpostitse. Myös jäsenlaskut lähetetään pääsääntöisesti sähköpostitse.

Yhdistys tavoittaa jäseniään myös sosiaalisen median kanavien kautta. Facebookissa Konservaattoriliitolla on oma sivunsa, joka toimii myös tiedotuskanavana. Yhdistyksen sivun ylläpitäjinä toimivat yhdistyksen hallituksen jäsenet. Konservaattoriliitolla on myös Instagram-tili, jota päivitti yhdistyksen tiedottaja **Emilia Laaksovirta**.

Tiedotusvälineenä toimii myös konservaattoireiden sähköpostilista osoitteessa konservaattorit@lists oulu.fi, jota ylläpitää **Jari Heinonen**. Kyseinen sähköpostilista ei ole Konservaattoriliiton virallinen tiedotuskanava, koska kaikki jäsenet eivät ole listalla ja listalla on myös henkilöitä, jotka eivät kuulu liittoon. Kyseinen sähköpostilista on kuitenkin erinomainen keskustelukanava ammattiin liittyvissä asioissa.

Pohjoismaisella konservaattoriliitolla on yhteiset verkkosivut muiden pohjoismaisten osastojen kanssa osoitteessa: www.nordiskkonservatorforbund.org.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

NKF:n liittoneuvoston vuosikokous pidettiin Helsingissä Kiasman tiloissa 8.10.2022. Suomen osastoa edusti puheenjohtaja Jolkkonen-Porander. Kokouksessa käsiteltiin jäsenmaiden edellisen vuoden toimintaa, liittoneuvoston taloutta ja keskusteltiin tulevista koulutuksista ja kongresseista sekä MOK-lehden tulevaisuudesta. Kokouksessa päätettiin luoda työryhmä tarkastelemaan ja mahdollisesti yhtenäistämään eri maiden osastojen sääntöjä suhteessa E.C.C.O:n sääntöihin.

NKF on The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works:n (IIC) osa, eli IIC Nordic Group.

PKL on *European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations* -järjestön (E.C.C.O.) varsinainen jäsen. E.C.C.O.:ssa on 22 jäsenliittoa. Sen tarkoituksena on kehittää konservointiprofessiota Eurooppalaisella tasolla. PKL ja sen jäsenet ovat sitoutuneet noudattamaan E.C.C.O:n ammattieettisiä sääntöjä. E.C.C.O:n yleiskokous pidettiin Ateenassa 15.5.2022 Kokoukseen osallistui Anni Tuominen yhdistyksen E.C.C.O. -yhteyshenkilönä.

PKL on Europa Nostra -järjestön (EuNo) jäsen. EuNo on eurooppalainen kulttuuriperintöä vaaliva kansalaisjärjestö, jonka päämääränä on suojata Euroopan kulttuuriperintöä ja tarjota vahva verkosto alan keskustelulle. Järjestö myös palkitsee vuosittain parhaita kulttuuriperintömme suojelemisen hankkeita ja projekteja, edistää suojelupolitiikkaa ja korkeita standardeja kulttuuriperinnön suojelutoimissa sekä pyrkii kampanjoimaan kaikkia uhkia vastaan, jotka kohdistuvat herkkiin rakennuksiin, paikkoihin ja maisemiin. PKL:n EuNo-yhteyshenkilönä toimii **Katariina Ruuska-Jauhijärvi**.

PKL on CEN/TC 346 -seurantaryhmän jäsen. Kulttuuriperinnön vaalimisen seurantaryhmän SR 216 tehtävänä on toimia alaansa liittyvän standardisoinnin kansallisena asiantuntijaelimenä. Seurantaryhmän toimiala on sama kuin komitean CEN/TC 346, joka on ainoa eurooppalainen standardisoimiskomitea vastaten kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyvien standardien valmistelusta. Sen alaisuudessa laaditaan mm. korjausrakentamista, konservointia, valaistusta, energiatehokkuutta, pakkauksia ja kuljetusta, kokoelmien säilymisen turvaamista, sisä- ja ulkopuolisen ilmaston mittaamista ja konservointiprosessia käsittelevät standardit. PKL:a edustaa kansallisessa seurantaryhmässä **Riitta Koskivirta**.

TOIMITILAT

Yhdistyksellä ei ole varsinaisia toimitiloja, vaan tiloja vuokrataan tarvittaessa. Yhdistyksellä on postilokero. Yhdistyksen arkisto sijaitsee Museoviraston kokoelma- ja konservointikeskuksessa Vantaalla. Yhdistyksen yli 20 vuotta vanha arkistomateriaali on Toimihenkilöarkistossa.

MUU TOIMINTA

Konservaattoriliitto on mukana Metropolia ammattikorkeakoulun konservointikoulutuksen neuvottelukunnassa. Tarkoituksena on tuoda koulutusta ja työelämää lähemmäksi toisiaan, sekä seurata alan koulutuksen tasoa. Varapuheenjohtaja Tuominen osallistui neuvottelukunnan kokoukseen 5.10.2022.

Yhdistys mahdollistaa konservoinnin eri erikoistumisalojen työryhmien toiminnan. Työryhmät toimivat ja suunnittelevat tapahtumansa itsenäisesti. Järjestelyihin on mahdollista saada avustusta. *Asbesti- ja haitta-aine* (AHA) -työryhmä ja paperikonservaattoreiden työryhmä toimivat erikoisalojen työryhmistä aktiivisesti. AHA-ryhmän tiedotuksesta vastaa **Riina Uosukainen**.

Keväällä 2021 perustettiin Digitaalisen kulttuuriperinnön säilyttämisen työryhmä. Työryhmä järjesti kevään 2022 koulutuspäiviä aiheesta. Työryhmä käy keskustelua konservaattoriliiton Slack kanavalla osoitteessa: konservaattorit-pkl.slack.com. Digitaaliselle kulttuuriperinnölle on tehty oma keskustelu #digitaalisen-kulttuuriperinnon-konservointi.

Kunta-alan palkkaukseen ja työehtosopimukseen liittyvistä kysymyksistä keskustelemaan perustettu työryhmä toimi aktiivisesti vuoden 2022 aikana, ja valmisti sekä toteutti jäsenistölle suunnatun kyselyn, jonka tarkoituksena oli kartoittaa konservaattoreiden työtehtäviä, palkkausta ja koulutustasoa Suomessa. Kyselyn toteutti TeeTutkimus oy. Siihen vastasi 111 jäsentä.

Talous

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi vuonna 2022 yhdistykselle 8 000 euron suuruisen avustuksen Kulttuuriperinnön suojele kriisitilanteissa -teemaisen koulutuspäivän järjestämiseen. Lisäksi yhdistys sai Svenska Litteratursällskapetilta 1500 € suuruisen yleisavustuksen.

Yhdistyksen tilinpäätös oli 8 018,72 € euroa alijäämäinen. Jäsenmaksut vuonna 2022 olivat varsinaisten jäsenten ja liittäjäjäsenien osalta 50 euroa sekä opiskelijajäsenten osalta 42 euroa. Yhteisökannattajajäsenten osalta jäsenmaksu oli 125 euroa. Hallituksen jäsenet, sihteeri, taloudenhoitaja ja jäsenasiainsihteeri olivat vapautettuja jäsenmaksun maksamisesta. Muut toimihenkilöt ja eläkeläiset saivat 50 %:n alennuksen jäsenmaksusta.

Yhdistys maksoi E.C.C.O. -jäsenyydestä 1 116 euroa, sekä EuNo -jäsenyydestä 275 euroa ja CEN- seurantaryhmän jäsenyydestä 1116 euroa ja liittoneuvoston kuluja 83,90 euroa, sekä MOK-lehden kuluja 3 089,94 euroa.

Vaikka yhdistyksen talous on vakaalla pohjalla ja tasapainossa, se on täysin riippuvainen Opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksesta.

Toimintakertomus on hyväksytty hallituksen kokouksessa 5/23.

PKL TIEDOTTAA



On aika juhlia 60-vuotiasta Konservaattoriliittoa!

Tule viettämään ikimuistoinen ilta **lauantaina 25.11.2023** Apollo Live Clubiin! Luvassa on hyvää ruokaa, loistavaa seuraa sekä tietysti musiikkia ja tanssimista! Juhlien teemana on BLING, joten voit kimaltaa halutessasi kilpaa discopallon kanssa! Koska juhlimme huiman 60-vuoden iän saavuttanutta Konservaattoriliittoa, toivomme että pukeudut tilanteen arvokkuuden mukaisesti kimallusta säästelemättä.

Juhlapaikkana on upea Apollo Live Club, joka sijaitsee aivan Helsingin keskustassa osoitteessa Mannerheimintie 16, 00100 Helsinki. **Tilan ovet aukeavat klo. 17.00** ja ohjelma alkaa 18.00. Luvassa on juhlapuheita, buffet-ruokailu sekä upeita musiikkiesityksiä. Loppuilta kuluukin sitten tanssilattialla! Tila on käytössämme klo. 23.00 asti, jonka jälkeen tila avataan muille asiakkaille. Voit kuitenkin halutessasi jäädä vielä nauttimaan illasta Apolloon ja juhlia vaikka pikkutunneille asti!

Juhlien ruokakulujen kattamiseksi pyydämme ilmoittautumisen yhteydessä maksamaan 25,00€ tilille **FI14 8000 1801 0264 78** 12.11.2023 mennessä. Konservaattoriliittoon kuulumattomat seuralaiset ovat myös tervetulleita juhlaan (osallistumismaksu 55,00€). Yhteistyökumppaneilta ja kunniajäseniltä emme pyydä maksua.

Toivottavasti näemme teidät kaikki marraskuussa!

Ilmoittautuminen päättyy 31.10.2023.

Juhlahumuterveisin,
PKL Juhlatoimikunta



Taustaa valokuvat ja valokuvatulosteet kätevästi

Korkealaatuinen Gudy Fine Art Smooth 831 -liimakalvo täyttää valokuva-aktiviteettitestin (PAT) vaatimukset ja sopii monille pohjamateriaaleille. Kaksipuolista liimakalvoa on saatavilla monissa eri leveyksissä.

Museoiden Hankintakeskus on lähes 40 vuoden ajan palvellut ututterasti niin museoita, arkistoja, konservointilaitoksia kuin oppilaitoksiakin, yksityisiä asiakkaita unohtamatta.

www.museoidenhankintakeskus.fi

Museoiden 
hankintakeskus